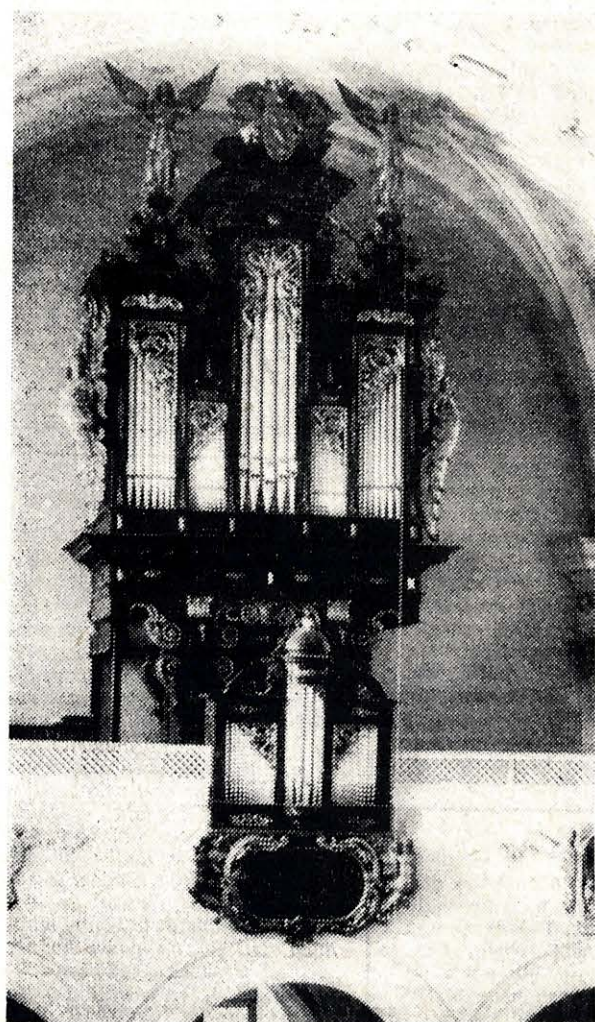

HUDOBNÝ ŽIVOT 78

Ročník X.
18. XII. 1978
2.— Kčs

24

Z dejín slovenského organárstva

Organ z roku 1662 z dolného kostola v Pezinku — rekonštruovaný v roku 1957.

Kto by nepoznal organ?! Tento klávesový píšťalový nástroj vznikol na africkéj pôde v 3. storočí pred n. l. U starovekých Rimanov obveseloval nielen rodiny patricijov, ale aj vojenské légie pri ich ďalekých ťaženiach. V byzantskej ríši hral dôležitú rolu pri ceremóniách cisárskeho dvora. Potom si ho prisvojila cirkev a od konca 13. storočia sa organy postupne rozšírili najprv v mestských, potom v kláštoroch a nakoniec aj vo vidieckych kostoloch.

Podľa kanonickej vizitácie bratislavskej prepozitúry z roku 1673 boli v 166 farských kostoloch prešporskéj stolice (údaje z Bratislavy a z Trnavy chýbajú) 2 regály, 6 pozitívov a 5 organov.

Z počtu nástrojov, uvedených v kanonickej vizitácii z roku 1673, zachoval sa len jediný organ so zadným pozitívom v zábradlí chóru — empory, v „dolnom“ kostole v Pezinku, dokončený roku 1662. V roku 1917 zrekvirovali na vojnové účely všetky jeho cínové píšťaly a v roku 1957 ho rekonštruovali, ale tak, že z pôvodných unikátnych drevených píšťal sa zachránil sotva tucet...

Ešte aj dnes hľadajú historici umenia na organ ako na kus štýlového nábytku. Je to nesprávne, lebo organ je hudobným nástrojom a reprezentuje dobu, zodpovedajúcu výtvarnému štýlu skrine, predovšetkým svojim zvukom a dispozíciou. Žiaľ, len málo starších organov si zachovalo pôvodný zvukový obraz, sústavu, traktúru, mechy a tlak vzduchu, ani nehovoriac o majstrovej intonácii.

V poslednej štvrtine minulého storočia sa rozšírili organy s kuželkovou sústavou a na začiatku 20. storočia nahradili ideálnu mechanickú traktúru pneumatickou alebo elektrickou. Zatiaľ čo v susednom Nemecku po 2. svetovej vojne stavajú výlučne už len osvedčené starostvetské zásuvkové organy („člajtky“) s mechanickou traktúrou, u nás sa ešte aj v 60-tych rokoch videla

jediná možnosť „záchranu“ historických organov ich pneumatizáciou. Mnoho našich cenných organov bolo takto nenahradiťne zničených!

Všeobecná mienka je, že organárske umenie sa k nám dostalo z cudziny. Pravdou je, že v ňom vynikli už naši stredovekí majstri. Naša verejnosť si málo uvedomuje, že popri svetoznámych menách zahraničných majstrov pôsobili u nás už od sklonku gotiky v 15. storočí vynikajúci slovenskí majstri, ktorí nijako nezaostávali za európskou úroveňou! Mená: Martinus de Leutschovia — Martin z Levoče, magister Gallus, Nicolaus, Tobias, Petrus atď., Matej Burian, Ján Veit, Matej Poll, Izák Rogl-mayr, Ján Demicher, Martin Zorkovský, Vavrinec Čajkovský, štyri generácie rodiny Pažických v Rajci, Martin a Ján Korabiský, Tomáš Dobkovic, Martin Podkonický a jeho syn Michal, Jozef Borovecký, František Eduard Pecník, Valentin Arnold, Kiselovci — otec a syn, Ján a Ignác Fazekášovci, Kolbayovci, Michal Slezák, Ján Drábek atď., by nemali chýbať v encyklopédiách a mal by ich poznať každý kultúrny človek.

Celkom osobitné miesto v slovenskom organárstve zástáva Martin Šaško (1807—1893) — znamenitý majster v Brezovej, ktorý staval krásne organy nielen na západnom Slovensku a na Morave, ale so svojim synom Martinom mladším (1835—1894) postavili svoje najväčšie organy u dolnozemskej Slovákovej v bekešskej stoli. Vyučil sa u neho celý rad významných organárov: syn Ján; Samuel Wagner (1831—1878) v Slovenskom Pravne, Matej Vavro (cca 1833—1903) v Topoľčanoch, Banskej Bystrici a v Ostrihome a Vincent Možný (1845—1919). Vincent Možný sa po vyučení zdokonaľoval niekoľko rokov v známych dielňach E. Fr. Walckera v Ludwigsburgu, v roku 1877 sa osamostatnil v Nitre, v roku 1880 sa presťahoval do Bratislavy, kde postupne vybudoval továreň na organy. Popri zásuvkových organoch staval Možný už aj kuželkové a ako prvý na Slovensku použil Barkerovu pneumatickú páku. Šaškovu školu zavŕšil jeho vnuk Gustáv Adolf Molnár (1864—1917), ktorý sa tiež zdokonaľoval v zahraničí a ktorým aj zanikla Šaškova dielňa v Brezovej. Najviac organov na západnom Slovensku pochádza od Šaškovcov a od V. Možného.

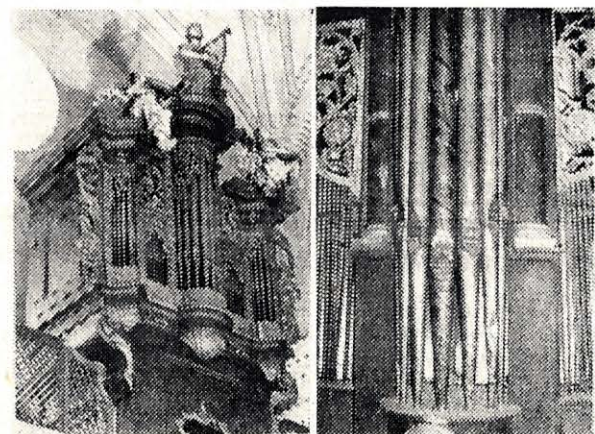
Bez podrobnej evidencie historických organov nie je možná ich ochrana. Dosiaľ sú pomerne dobre zabezpečené pamiatkové organy v Stredoslovenskom kraji. Stalo sa tak uverejnením súpisu pamiatkových organov na území stredného Slovenska v Spravodaji Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti, strediska v Banskej Bystrici, č. 14 v roku 1973. Súpis je dielom lekára MUDr. Karola Wurma a historika dr. Otmara Gergelyiho. Zásluhou prof. Gejzu Balašša neostalo len pri zverejnení, ale praktická ochrana spísaných organov bola aj administratívne zaistená. Obaja autori sú od roku 1959, resp. 1960 dobrovoľnými externými pracovníkmi pamiatkového ústavu a jeho stredisk v Bratislave, Banskej Bystrici a v Prešove a výskumu organov sa venujú, v mimopracovnom čase, už vyše 30 rokov. Od roku 1973 financoval Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti v Bratislave externý výskum historicky cenných organov na území západného Slovenska. Do konca roku 1977, kedy sa výskum prerušil, získal elaboráty k 125 organom na 531 stranách, ilustrovaných 953 fotografiami a negatívami. Prieskum, skončený na západnom Slovensku v roku 1978, priniesol veľmi zaujímavé výsledky a ukázal, že tu máme vyše 180 starších organov, z ktorých by asi 150 malo byť v štátnych zoznamoch. Je skutočne škoda, že záujem ústavu koncom roku 1977 ustal a nerelektuje na úplný súpis. Oproti tomu je potešiteľný záujem o prieskum pamiatkových organov na východnom Slovensku, ktorý financuje prešovské stredisko ústavu. Prieskum tu pokračuje natoľko, že bude môcť byť ukončený v priebehu roku 1979.

Aj pri mnohých úspechoch, ktoré sme zaznamenali a porozumení, ktorého sa nám ušlo, nemôžeme byť spokojní, lebo evidencia a súpis ešte neznámená aj praktické zabezpečenie vybraných organov. Nemôžeme zmlčať, že Slovenský pamiatkový ústav a jeho krajské strediská nenašli popri stovkách historikov umenia a

architektov jediné systemizované miesto pre odborného organológa, ba ani jediné administratívne pracovníka, ktorý by sa výsledkami prieskumu zaoberal a doťahol ich do konca. Túto funkciu nijako nemôžu suplovať dobrovoľní pracovníci.

Krátko po vydaní spomenutého súpisu pamiatkových organov na území stredného Slovenska, objavila sa na stránkach nemeckého časopisu Ars organi recenzia, v ktorej autor vyjadril údiv nad faktom, že na tak malom území sa zachovalo až sto pamiatkových organov. Preto vyzvala Spoločnosť priateľov organov — GDO v Nemecku autorov, aby nemeckú verziu súpisu uverejnili v ročenke spoločnosti Acta organologica.

Sme však plní optimizmu. Opravy a konzervovanie sa urobilo v lokalitách Kovarce, Borovce, Sobotište, Sokolovce, Smrečany, Liptovský Ján, Trstené, Dúbrava, Mýto pod Ďumbierom, Ratkovské Bystré, Poprad-Matejovce, Vojňany a Sabinov. Reštauračné práce sa uskutočnili v Stupave, Vajnorochoch, Sládečkovciach, Žikave, Trenčianskych Bohuslaviciach, Pruskom, Dražkovicach, Nižnej Boci, Liptovskej Sielnici, Liptovských Matiašovciach, Pôtri a Bystranoch, rekonštrukcie organov v Paludzi-Liptovskom Kríži, Ladzanoch (SNM v Bratislave), čiastočná rekonštrukcia v Jazernici, v práci sú organy v Huncovciach a Zakovciach, oba z polovice 17. storočia.

Pruské — organ postavený Peregrinom Wernerom r. 1732, obnovený v r. 1978 nákladom SUPSOP, strediska v Banskej Bystrici.

Detail prospektu chórového organčeka s maľovanými píšťalami zo 17. storočia v rk. farskom kostole v Prešove.

Snímky: O. Gergelyi

Historické pamiatkovo chránené organy na Slovensku veľmi dobre propagujú nahrávky organistov, predovšetkým zaslužilého umelca doc. dr. Ferdinanda Klindu. Na platniach Supraphonu sú zachytené organy v Brezovej (ev.), Myjave (ev.), Pruskom (r. k. farský), Smrečanoch, Kežmarku (ev. drevený kostol), na platniach Opusu vyšla nahrávka z Trenčianskych Bohuslavíc a pripravujú sa zvukové snímky: z Antola, Dražkoviec, Liptovského Jána, Smrečian, Vojňan (5 pozitívov), Spanej Doliny, Pruského (františkáni i farský kostol), Sládečkovci. Široký ohlas vzbudila relácia Slovenskej televízie Za krásami zvuku, pripravená a nahraná doc. dr. Klindom a vysielaná na Vianoce 1977, ako aj relácia cyklu Musica viva s MUDr. K. Wurmom, vysielaná 8. marca 1978.

Vďaka týmto činom nechýba už natoľko snaha o zachovanie a reštaurovanie pamiatkových organov, ako tomu bolo ešte donedávna. Dnes sú tu ťažkosti v nedostatočnej kapacite organárskych dielní a podnikov pre tieto, po časovej a odbornej stránke mimoriadne náročné práce.

Všetko, čo sa dosiaľ vykonalo pre záchranu starých organov, je len malá časť toho, čo sme dlžní pamiatkam najkrajším, vyšším z rúk našich majstrov organárov.

OTMAR GERGELYI

OLOMOUČ '78

Pod dosť nepresným názvom „Prehliadka hudobného divadla“ konala sa v dňoch 22.—29. októbra 1978 v Olomouci druhá, tentoraz už celoštátna prehliadka hudobno-zábavných divadiel, ktorú usporiadala Komisia hudobno-zábavného divadla pri Zväze českých dramatických umelcov v spolupráci so Zväzom slovenských dramatických umelcov a Divadelným ústavom v Prahe. Zo širokej žánrovej palety hudobného divadla prezentovala olomoucká prehliadka umeleckú činnosť len tých hudobných divadiel, ktoré sa zameriavajú na reprodukciu klasického a súčasnej operety, hudobnej

komédie, muzikálu, vaudevillu, činohry s hudbou, spevni a tancami — teda tých hudobno-dramatických žánrov, ktoré zvykneme označovať ako zábavné.

Prehliadke predchádzala niekoľkomesačná práca odbornej komisie zloženej z popredných špecialistov „ľahkého žánru“. Jej úlohou bolo vybrať na prehliadkové fórum z množstva inscenácií, ktoré produkujú naše početné špecializované spevoherné súbory — ale i operné, a či noherné súbory, usilujúce sa operetnou, muzikálovou či spevohernou produkciou rozšíriť si žánrovú paletu svojho repertoáru — tie „najpodnetnejšie“. Komisia

vybrala zo širokej ponuky 10 inscenácií v naštudovaní desiatich divadelných kolektívov. Z nich päť kolektívov (všetky významné české špecializované súbory) tvorilo hlavné jadro prehliadky, ostatné kolektívy (medzi nimi i dva slovenské) vystúpili na prehliadke ako hostia. Zámerom odbornej komisie bolo dostať na prehliadku nielen reprezentatívne „profilové“ inscenácie toho-ktorého súboru, ale zároveň i také inscenácie, ktoré by provokovali k tvorivej diskusii. Olomoucká prehliadka poskytla k tomu jedinečnú príležitosť. Pozornosť sa pritom sústredila hlavne na dve oblasti: na pôvodnú domácu tvorbu a na inscenačnou-interpretačnú úroveň spevoherných produkcií.

Nie je iste bez zaujímavosti, že s pôvodnou tvorbou prišli na prehliadku práve tie súbory, ktoré jej venujú systematickú pozornosť už dlhé roky. Spe-

vohra Štátneho divadla v Brne uviedla pôvodný muzikál „Cesta k životu“ [J. Brabca [hudba] a V. Poštůlka [libreto], ktorí si za námietku zvolili známu „pedagogickú poému“ A. S. Makarenka: Zúčastníme sa, pričom sa inšpirovali tiež slávnym filmom Cesta k životu, klasika sovietskeho filmu N. Ekka. Muzikálová adaptácia náročnej, no pre muzikál priam stvorená predloha vyznela veľmi sympaticky a zanechala silný dojem. A to i napriek tomu, že neľahká cesta bezprízorných výchovne ťažko zvládnuťelných „detí noci“ k uvedomenému chápaniu života, je v ich muzikále tak trochu priamočiara, miestami akoby vydláždená, že Poštůlkovo libretto i Brabcov prelyrizovaná hudba ešte vždy dosť rešpektujúce zaužívané kánony hudobno-zábavného žánru, predlohu s jej neopakovateľnými hrdinami trochu zjednodu- [Pokračovanie na 8. str.]

staccato

● XXXI. MEDZINÁRODNÁ HUDOBNÁ SÚŤAŽ Pražskej jari bude v dňoch 2. až 10. mája 1979 v Prahe v rámci medzinárodného hudobného festivalu Pražská jar. Súťaž je vypísaná v odboroch organ a sláčikové kvarteto. Uzávierka prihlások je 28. II. 1979.

● K ŠEŠTDESIAŤKE zasl. umelca Tibora Frešu, ktorej sa dožil 20. novembra t. r., usporiadal ONV v Poprade a Mestský národný výbor zo skladateľovho rodu Spisského Štiavnika jubilejný koncert z jeho diel, na ktorom vystúpili bratislavskí umelci J. Smyčková, L. Orgonášová, M. Horváthová, V. Šimčík a J. Salay. Na koncerte bol prítomný aj jubilant.

● SÚČASNÁ ČESKÁ A SLOVENSKÁ OPERNÁ TVORBA je v divadelnej sezóne 1978/79 zastúpená premiérovým nastudovaním Jirkovej opery „Podivuhodné dobrodružstvo Arthura Rowa“ podľa Greenovho románu Ministerstvo strachu (Národné divadlo Praha), Boháčovej opery „Goya“ (Štátna divadlo Ostrava) a Urbančovej opery „Tanec nad plačom“ podľa rovnomennej hry P. Zvona (Slovenské národné divadlo Bratislava). V reprízových nastudovaniach je to Suchonova „Krútnava“ (SND Bratislava), Pauzerova „Červená Karkulka“ (Liberec), Cikkerova „Vzkriesenie“ (Liberec) a Pauzerov „Zdravý nemocný“ (SD Brno).

● SEDEMDESIATE VÝROČIE NARODENÍN E. SUCHONÁ pripomenuť si v koncertnej sezóne 1978/79 viaceré naše orchestre uvedením jeho diel. Tak napr. Česká filharmónia uvedie jeho Symfonickú fantáziu B-A-C-H, Slovenská filharmónia Concertino pre klarinet a orchester, Zalm zeme podkarpatskej a predohru Kráľ Svätopluk, Štátna filharmónia Brno zase Metamorfózy, Janáčkova filharmónia Ostrava Symfoniettu ruscú, Moravská filharmónia Olomouc Serenádu pre sláčiky, Štátna filharmónia Košice Baladickú suitu.

● PETER DVORSKÝ, solista opery SND v Bratislave, vystúpil s veľkým úspechom koncom novembra na scéne Veľkého divadla v Moskve, kde spieval party Alfréda v Traviate a Vojevodu v Rigolettovi.

● BALET ŠTÁTNEHO DIVADLA V BRNE uviedol začiatkom novembra v novom nastudovaní Prokofievov balet Romeo a Júlia. Jedno z najvýznamnejších baletných diel 20. storočia zaradili do repertoáru pri príležitosti 40. výročia jeho svetovej premiéry v Brne (30. XII. 1938).

● OPERA DJGT V BANSKEJ BYSTRICI hosťovala v novembri dvakrát na scéne Slovenského národného divadla — 15. novembra uviedla Cholimovovu operu „Optimistická tragédia“, 22. novembra Puccinovu operu — western „Dievča zo západu“.

● NAŠI UMELCI V ZAHRANIČI: organista F. Klinda a klaviristka K. Havlíková v rámci pobytu v USA vystúpili na Michigan State University, kde zároveň viedli seminár o hudbe; klavirista M. Lapšanský absolvoval v novembri väčšie koncertné turné po Španielsku; akordeonista R. Kákoní hosťoval v novembri v ZSSR (Riga, Leningrad, Dubno); klaviristka T. Fraňová vystúpila zasa v Poľsku (Bydgoszcz, Poznaň). Koncert súčasnej slovenskej tvorby dirigoval v decembri v ZSSR Bystrík Režucha (Irkutsk, Jaroslavl), v ZSSR vystupoval tiež gitarista J. Zsápka; flautista M. Jurkovič s klaviristkou Helenou Gáforovou absolvovali väčšie turné po Španielsku; nár. umelec dirigent L. Slovák a klavirista P. Toperčzer hosťovali v decembri v Japonsku (koncerty s Tokyo Metropolitan Orchestra a Sapporo Symphony Orchestra), Slovenský komorný orchester koncertoval v novembri v Anglicku (8 koncertov) a v decembri v NSR (10 koncertov).

Inovácia vo výrobe hudobných nástrojov v ČSSR

Československo patrí viac ako šesť desaťročí k špičkovým výrobcom i vývozcom najrôznejších hudobných nástrojov v celosvetovom meradle. Ich výrobu, vnútrostátnu predajnú i servisnú sieť (predajňa a opravovne hudobných nástrojov) vedie odborový podnik Československé hudobné závody v Hradci Králové. Podlieha mu 7 výrobných (Piana, Varhany, Tofa, Kovo, Amati, Cremona a Harmonika) a 1 distribučný a servisný (Vnútorný obchod) závod. Z nich Cremona a Amati po druhej svetovej vojne priamo nadviazali na viacstoročnú tradíciu malo — i veľkovýroby sláčikových a brnkacích strunových nástrojov v Luboch, dychové v Kraslicoch. Klavíry a pianína Förster a Petrof vyrábané okrem iných československých známych značiek v

závoде Piana, majú zvukné meno po celej Európe.

Konkurencia vo výrobe majstrovských i sériových hudobných nástrojov všetkých druhov neustále rastie. K ich tradičným výrobcom v NDR, NSR, Francúzsku a Veľkej Británii už dávno patria aj Spojené štáty, v posledných desaťročiach dokonca Japonsko. Vo všetkých týchto štátoch sa vyrábajú v prvom rade rôzne špičkové majstrovské drevené a plechové dychové hudobné nástroje. Hrajú na nich sólisti, no tvoria aj nevyhnutnú súčasť inštrumentárov všetkých významnejších orchestrov na celom svete.

Zvyšovanie akosti hudobných nástrojov, inovácia i vývoj nových výrobov, sú preto veľmi dôležitou hospodárskou i kultúrne-politickou úlohou Československých hudobných nástro-

S veľkým záujmom som sledovala príspevok zasl. um. Štefana Hozu k dejinám hudobného vzdelávania slovenských učiteľov v Spišskej Kapitule. Priniesol cenné údaje i postrehy k tejto tematike. Na začiatku svojho príspevku (HŽ č. 19) uvádza však niekoľko nepresných údajov v tom zmysle, že „V starej rakúsko-uhorskej monarchii nebolo koncom 18. storočia výslovné hudobného ústavu pre výchovu učiteľov-organistov... Jeden z prvých, významných, dokonca slovenských učiteľských ústavov bol založený začiatkom 19. storočia v Spišskej Kapitule“. Príspevok má názov Hudba a spev v prvom učiteľskom ústave na Slovensku. V názore, že v Spišskej Kapitule bol prvý učiteľský ústav na Slovensku nie je autor ani sám (tento názor sa dosť trdúje v kruhoch odchovancov tohto učiteľského ústavu) a ani prvý. Predsa však je tento názor nesprávny. Pokúsím sa na to poukázať aspoň v krátkosti, lebo širšie som o vzdelávaní učiteľov, kantorov v rámci učiteľských ústavov a osobitnej hudobnej škole písala vo svojej práci Dejiny hudobnej školy v Košiciach I. Vlastivedný zborník, Košice 1955, s. 81—121.

Ratio educationis z roku 1777 zreformovalo ľudové školstvo v Uhorsku tak, že v jednotlivých oblastiach (inšpektorátoch) sa zriaďovala Schola primaria nationalis alebo Schola normalis so 4 triedami, ktoré boli súčasne cvičnou škou

ŠKOLA A HUDBA

K článku Hudba a spev v prvom učiteľskom ústave na Slovensku

lou pre kandidátov učiteľstva. Tito študovali v priradenej triede pod názvom Schola candidatorum ad magisteria. (K normálke sa pridružovali ešte schola graphidis pre výchovu učiteľského dorastu v technickom kreslení a schola mustices pre výchovu organistov z kandidátov — učiteľstva. Na Slovensku boli pôvodne tri oblasti: v Bratislave, Banskej Bystrici a v Košiciach. Prví kandidáti učiteľstva v Košiciach zložili skúšky už 1. októbra 1778 a dostali zamestnanie v Levoči, Bardejove a v Prešove. Košická Schola candidatorum ad magisteria, ktorú treba považovať za jednorodný učiteľský ústav, nestála vychovať dostatočný počet učiteľov pre košickú oblasť, preto roku 1789 zriadili v Levoči podobný učiteľský ústav pre spišskú oblasť. O výchovu učiteľov-kantorov sa koncom 18. storočia v zmysle Ratio educationis starala schola musices ako organizačná

súčasť schola normalis. Pre vyučovanie hudobných predmetov na schola musices bol osobitne platený učiteľ. V Košiciach nim bol od roku 1784 Matej Lechky, ktorý vyučoval po slovensky. Podobný vývoj výchovy učiteľov bol aj v Bratislave.

Z uvedeného je zrejmé, že učiteľský ústav v Spišskej Kapitule nebol prvým učiteľským ústavom na Slovensku (prof. Š. Hozu okrem názvu uvádza v texte, že bol jedným z prvých), lebo patrí až do druhej generácie učiteľských ústavov a už koncom 18. storočia existovali výslovné hudobné ústavy pre výchovu učiteľov-organistov. Samozrejme, nemožno myslieť na dnešný stupeň jednotlivých hudobno-školských zariadení. Poslaním mojich pripomienok je, aby sa nesprávne údaje v našich hudobných dejinách ďalej netradovali.

MÁRIA POTEMROVÁ

Pätnásť rokov aktivity

Dňa 7. júna 1963 bola v Banskej Bystrici ustanovujúca schôdza Krajskej organizácie Zväzu slovenských skladateľov. Pri tejto príležitosti prinášame spomienky dlhoročnej funkcionárky pobočky, Zity Strnadovej-Parákovovej, vyznamenanej Za zásluhy o výstavbu.

Každý začiatok je ťažký, taký bol aj náš. Zostavili sme si prvý plán práce, ktorý mal za hlavnú úlohu vplyvať na zvyšovanie hudobnej kultúry v kraji. O. i. sme chceli rozšíriť členskú základňu, propagovať diela slovenských a českých skladateľov, hlbšie sa zaujímať o otázky umeleckého školstva a hudobnej výchovy vôbec, o súbory LUT a Kruhy priateľov umenia. Bol vypracovaný návrh i na postupnú profesionalizáciu Krajského symfonického orchestra. V tých časoch inšpektor KNV so skupinou odborných poradcov riadil úsek LŠU. S jeho súhlasom sme vykonali prieskum na týchto školách. Podarilo sa nám ukázať, že 41 LŠU má jednu tretinu nekvalifikovaných učiteľov. Pravda, prieskum sa zaoberal aj inými špecifickými problémami. Na jeho základe a výsledných výsledkoch sa nám podarilo presadiť na KNV inšpektora pre úsek LŠU — iba s touto špecializáciou. V záujme rozvoja koncertného života v Banskej Bystrici sme zaviedli koncerty s názvom Hudobné piatky. Boli na LŠU, ale i v sále Robotníckeho domu. Nie raz na nich odzneli i premiéry diel slovenských skladateľov, na ktorých sa podieľali stredoslovenskí umelci.

V roku 1965 sme založili v Banskej Bystrici Dni komornej hudby. Odvtedy sa ich usporiadanie stalo tradíciou. Pravda, dnes sa to ľahko konštatuje, no prvé ročníky boli spojené s mimoriadnym organizačným úsilím. Keď bola zrušená funkcia predsedov krajských organizácií, bola som poverená vykonávať prácu tajomníčky, a to od 1. I. 1966. Začala sa etapa práce, na ktorú si rada spomínam, i keď bola náročná na čas.

Z tohto obdobia pripomínam vypracovanie detailnej správy o pozoruhodnom raste a umeleckej úrovni žilinského konzervatória. Náš výbor prizval do svojich radov i ďalších umelcov, ktorí mohli zväzové úlohy prenášať na svoje pracoviská, ako napr. prof. Bienika zo Žiliny, dr. Melichera z banskobystrickej PF, za DJGT to boli M. Bozděch a A. Zlámal, za Čs. rozhlas V. Tátoš a neskôr aj G. Roleczký, po presťahovaní sa z Martina do B. Bystrice — kde pôsobil na PF — dr. T. Sedlický.

Naďalej sme organizovali spomínané Hudobné piatky, ktorých tradícia bola od r.

1965. Pravda, boli ťažkosti s návštevnosťou, pretože Banská Bystrica patrila k prudko sa rozvíjajúcim novým spoločenským centram.

Vojtech Tátoš pripravil v tomto období podrobnú správu o potrebe profesionálneho symfonického telesa v kraji. Pravda, táto myšlienka a túžba sa realizovala neskôr a na inej úrovni.

Členská základňa krajskej organizácie rástla neuspokojivo. Treba vziať do úvahy veľkú migráciu našich členov, ktorí opustili kraj kvôli zmene svojho miesta. Napríklad Ing. M. Bozděch, A. Zlámal, T. Ursínyová, V. Kellyová, M. Urbanová, D. Stankovský, M. Boháč, F. Maceška a iní. Vo februári roku 1972 sme uskutočnili v Žiline stretnutie s profesormi tamojšieho konzervatória, ktorí prejavili záujem o členstvo v ZSS. Pravda, o členských otázkach mala rozhodujúce slovo Bratislava.

Ťažko sme sa presadzovali do vedomia krajských organizácií a spoločenského diania vôbec — veď nás bolo početne málo a bolo treba v každej akcii zdôrazňovať istú nezástupiteľnosť našej organizácie. Snažili sme sa robiť drobnú, ale potrebnú prácu, upozorňovať KNV i príslušné MsNV na blížiacu sa životnú jubileá rodákov a ku nim vypracovať návrh podujatí, resp. sa na nich podieľať. Pripomeniem tu akcie k životným jubileám J. Cikkeru, A. Očenáša, V. Wicka, i podiel na oslavách 95. výročia narodenia Viliama Figaša Bystrého.

Viacerí príslušníci KO ZSS boli členmi prípravného výboru Čs. spoločnosti pre hudobnú výchovu v Prahe a neskôr SSHV v Bratislave. Pomáhali sme vytvoriť a zaisťovať činnosť odbôček SSHV v Banskej Bystrici a v Žiline. Podobnú aktivitu sme vyvinuli aj pri aktivizovaní činnosti Hudobnej mládeže a to najmä v mestách s vysokými školami (Banská Bystrica, Martin, Žilina, Zvolen).

Od samého založenia sme sa usilovali získať aspoň jednu miestnosť pre KO ZSS. Našu žiadosť podporil i vtedajší predseda ZSS A. Očenáš. No doposiaľ putujeme bez takéhoto zázemia a snažíme sa napriek tomu neustáť v aktivite i práci.

IV. zjazd ZSS postavil na čelo KO ZSS ako predsedu dr. A. Melichera, GSc. Bol zvolený nový výbor, ktorý cielavedome pokračuje v nami začatej práci. Dnes má KO ZSS 14 členov, čo nie je veľa, no veríme, že ich rady i elán sa počas ďalších rokov znásobia.

ZITA STRNADOVÁ-PARÁKOVÁ

voj o. p. Riešia ju ročnými plánmi spracovanými v zmysle záverov XV. zjazdu KSČ pre obdobie 6. päťročnice. Ich realizácia je prísne kontrolovaná a zodpovedajú za ňu riaditelia jednotlivých závodov. Výroba úzko spolupracuje s hudobnými umelcami, pedagógmi, vedcami, technikmi i inými odbornými pracovníkmi.

Československé hudobné závody vydávajú pre výskum, vývoj, výrobu a používanie hudobných nástrojov už pätnásť rokov časopis Hudební nástroje. Dvojmesačník, do ktorého prispievajú odborníci i zainteresovaní hudobníci zo všetkých kútov našej vlasti. (Možno si ho objednať v PNS, jedno číslo stojí 4,— Kčs.)

Jeho redakcia spolu s Celostátnou odbornou skupinou pre hudobné nástroje ČSVTS-D a jej pobočkou pri generálnom riaditeľstve Čs. hudobných nástrojov v Hradci Králové, usporiadala v dňoch 13. a 14. septembra 1978 v Dvořákovskej sále PKO v Olomouci dvojdnú celoštátnu konferenciu s náz-

vom: Hudobný nástroj v socialistickej spoločnosti — v umení, v škole a vo výrobe. Pozvala na ňu zúčastencov z celej republiky a odzneli na nej referáty a koreferáty na nasledovné témy: 1. Výroba a stavba hudobných nástrojov vo vyspelej socialistickej spoločnosti, 2. Rozvoj hudobného myslenia človeka v oblasti nástrojovej hry, 3. Problémy vývoja nových nástrojov a ich uplatnenie v nástrojovej hre, 4. Vzťah umeleckých a technických požiadaviek k nástrojovej súčasnej doby, 5. Spoločenské uplatnenie hudobných nástrojov vo vyspelej socialistickej spoločnosti a 6. Možnosti a perspektívy spolupráce výrobcov hudobných nástrojov, umelcov a pedagógov. Zaujímavé a fundované referáty predniesli okrem hudobných vedcov, umelcov a pedagógov aj odborní pracovníci odborového podniku ČSHN.

M. KRESÁK (podľa materiálov odborového podniku Československé hudobné závody v Hradci Králové)

Kľúč k hudbe

dostávajú do rúk deti bratislavských ľudových škôl umenia od svojich starostlivých pedagógov. Hoci do siedmich základných hudobných učilísk nášho hlavného mesta chodí množstvo detí, predsa v celkovom počte detí rovnakej vekovej kategórie neznamenať prevahu. Každá škola má približne 450 žiakov. Kľúč k hudbe je pre tieto deti vlastne kľúčom k základnej citovej a estetickému výchove. Hudobné výkony mnohých detí sú na pozoruhodnej úrovni, preto sa hlavná redakcia vysielania pre deti a mládež Slovenskej televízie v Bratislave rozhodla propagovať dosiahnuté výsledky mladých muzikantov, tanečníkov a recitátorov cez obrazovky televíznych prijímačov. Z účinkujúcich v doteraz odvysielaných reláciách si zasluhujú pozornosť najmä deti z Ludovej školy umenia na ulici Obrancov mieru a Exnárovej ulici.

Školu na ulici Obrancov mieru vedie už mnoho rokov hudobný skladateľ Július Kowalski. Svojim zverencom venuje nielen svoje organizačné schopnosti, ale píše pre nich množstvo inštruktívnej hudobnej literatúry. Odmienou zo strany detí je sympatické zvládnutie im adresovaných skladieb. Július Kowalski sa sám predstavil so svojimi zverencami v relácii „Mami, zahrám ti na klavíri“, vysielanej pri príležitosti 25. výročia založenia školy. K nesporným kladom školy patrí pomerne početný, na dobrej úrovni vedený žiacký orchester a žiaci tanečného odboru, ktorých vedie učiteľka Elena Žitňanová. Pre detského diváka zaujímavý program slovom sprevádzali žiaci bábkoherckého odboru školy. Školský orchester zaujal výkonom v Janšimovom koncerte pre husle a orchester a vo Vivaldinoj Sinfónii C dur. Žiaci tanečného odboru s úspechom predviedli tanečnú kreáciu Motýle na hudbu J. Kowalského. Bábkarí zaujali pozornosť diváka aj v pantomimickej scénke Myšička.

Žiaci Ludovej školy umenia na Exnárovej ulici 16 (riaditeľom školy je Július Murgaš) mali svoj program ladený slávnostne. Školský zbor a orchester sa predstavili Elbertovou Pionierskou piesňou a Novákovou Piesňou o červenej zástave. Dominantou programu bolo vystúpenie detí tanečného odboru s Husičkami na hudbu Eugena Suchoná a s Cikkerovou uspávkou Belíže mi, belí. Malých tanečníkov vedie Helena Jurasová. DARINA ROLÍNOVÁ

Terézia URSÍNYOVÁ

Slovenská filharmónia

2. a 3. XI.

Dramaturgickým ťažiskom otváracieho koncertu sezóny 1978/79 bola bratislavská premiéra **Concertina pre klarinet a orchester od E. Suchoňa**. SF ho uviedla pri príležitosti 70. narodenia autora. K husľovej Fantázii a Burleske, ku klavírnej Rapsodickéj suite a k organovej Fantázii B-A-C-H vytvoril majster Suchoňa koncertantnú skladbu i pre tento nástroj. Technická suverénita a vysoká tónová kultúra člena orchestra SF — klarinetistu **Jozefa Luptáčka** je priam určená pre náročný sólistický part.

Concertino nie je však čisto virtuóznou skladbou. Technická náročnosť tu kráča ruka v ruke s výrazovými predstavami skladateľa. Ani tu Suchoňa neprel sklon k rapsodickému sledu nálad. Sólový nástroj v úvode a v prvých dvoch častiach exponuje skladateľ často na spôsob akejsi improvizácie pastoraálneho charakteru. V 2. a 3. časti umožňuje zasólitosť v pomerne rozsiahlej kadencii rozvinúť vysoké interpretačné majstrovstvo. Pestrý orchestrálny sprievod (až na dynamický vrchol finálnej časti) umožňuje klarinetistovi byť neustále v popredí a stať sa tak hybnou pákou hudobného prúdu. Luptáček premiéroval Concertino na Pražskej jari s dirigentom Zd. Košlerom, bratislavskú premiéru dirigoval národný umelec **Ladislav Slovák**. Sólista i dirigent odvodili znamenite prepracovaný výkon. Na koncerte odznela aj predhra **Fidelio od Ludwiga van Beethovena**, záver koncertu tvorila monumentálna 7. symfónia C dur (Veľká) od **Franza Schuberta**. Uviedli ju pri príležitosti 150. výročia skladateľovho úmrtia. Slovákova koncepcia inklinovala k veľkorysosti. Miestami až príliš podceňovala krásu detailov a ani prechody z jednej tempovej hladiny do druhej v rámci jednotlivých častí nevznášali vždy presvedčivo a logicky. Tretia časť — Scherzo — bola pre Slováka príležitosťou na uplatnenie plnokrvného temperamentu, chýbalo tu však jeho racionálne usmerenie. Agogické obličky vyznievali príliš prudko, vrcholy drsne a celková faktúra akoby volala po väčšej ľahkosti a elegancii. Až záverečná téma finále vyznela celkom prirodzene. Plnula voľne, radostne, bez zbytočného páťosu, hutnej zemitosti — a práve preto presvedčila.

9. a 10. XI.

Transformácie — štyri skladby pre veľký orchester od **Romana Bergera** vznikli v roku 1965 — a to nie ako púhy výsledok skladateľovho pokusu vyrovnáť sa s najnovšími kompozičnými technikami, ale boli a zostali reprezentatívnym dokumentom autorových úsilí využiť ich na svojské riešenie formy, výstavby, a čo je hlavné — na osobnú výpoveď. Je to dielo, v ktorom Berger dokázal najjednoduchšími prostriedkami povedať skutočne veľa.

Repríza tejto reprezentatívnej slovenskej skladby na dvojici abonentných koncertov SF pod taktovkou **Bystríka Režucha** jednoznačne dokumentovala akou vývinovou cestou prešiel tento orchester za posledných 12 rokov v uvádzaní avantgardných diel súčasnej domácej i svetovej tvorby. Nielenže dokázal zahrnúť noty v autorom požadovaných metroritmických zmenách s pomerne presnými nástupmi, ale dokázal ísť aj ďalej — zamerať sa na vyzdvihnutie filozofického podtextu Bergerovej hudby.

Maďarský klavirista **Sándor Falvai** predstavil sa v **Schumannovom Concerte pre klavír a orchester a mol** ako skvelý technik, ktorý vyvážené spája racionálnu zložku s emocionálnou. Hral s veľkým nadhľadom, so správnymi tempami, s technicky vybranými klavírnymi figuráciami, s vyzdvihovaním kantilénových úsekov, s pomerne širokým dynamickým spektrom. Nedokázal však vtlačiť Schumannovu lyrizmus pečať pravej romantickú fantázie a poetické jemnosti. Najviac sa mu darilo v dramatických a virtuózných úsekoch. Spolupráca **Bystríka Režucha** sa okrem presného sprevádzania a výdatnej opory akoby prispôbovala Falvaiho poňatiu, rovnako postráda romantický vzlet i fantáziu.

Dirigentovo umelecké dozrievanie dostalo potom najväčšiu príležitosť prejavíť sa v kantáte pre mezzosoprán, miešaný zbor a orchester **Alexander Nevskij, op. 78 od Sergeja Prokofieva**. Režucha sa zameriaval na podčiarknutie monumentalitu, veľkorysej výstavby širokých freskových plôch. Isteže mu ušiel pritom rad detailov, ktoré by sa boli mohli vyzdvihnúť. Hudobný prúd mal však napätie i istú dávku fantázie, ktorá nám neraz v doterajších Režuchových výkonoch chýbala. Vysoko treba vyzdvihnúť prekrásny výkon sólistky opery **SND Ľuby Baricovej**, vyznačujúci sa vo všetkých parametroch vysokou úrovňou — v technike, v zreteľnej výslovnosti, a čo je hlavné — vo výrazovo-citovom dotváraní. Podobne možno charakterizovať aj výkon vždy spoľahlivého a nadšeného **Slovenského filharmonického zboru**, ktorý pripravil **zbormajster Valentij Ilja**. **M. ČÍŽIK**

V Piešťanoch...

V októbri si pripomenulo Kultúrne a spoločenské stredisko v Piešťanoch 20. výročie svojej existencie. Verné svojim tradíciám, nezostalo iba pri prijímaní gratulácií, ale využilo túto príležitosť na ďalšie obohatenie kultúrneho života mesta. Medzi podujatiami pripadlo dôležité miesto hudbe. Do rámca slávnostnej atmosféry veľmi vhodne zapadol cyklus jesenných koncertov, ktorý bol realizovaný spoločne s Kruhom priateľov umenia a ktorý — hoci nevelký rozsahom — stal sa po Piešťanskom festivale druhou najvýznamnejšou koncertnou akciou roka.

Z jesenných koncertov

Na otváracom koncerte dňa 10. októbra vystúpilo **TRIO MEXIKO**. Tento mladý komorný súbor, ktorý debutoval v roku 1975, bol u nás doteraz celkom neznámy. Preto i mimoriadne priaznivé kritiky, citované v programovom bulletinu, málokto bral príliš vážne. Stačilo však niekoľko úvodných taktov **Beethovenovho Klavírneho tria Es dur, op. 1, č. 1**, aby bolo zrejmé, že hrajú skutoční majstri. Členovia tria sú výrazné muzikantské individuality, ich súhra je perfektná a jednotlivé party sú vypážané. Pri **Beethovenovi** sme obdivovali ľahkosť, brilantnosť, **Arenského Trio, op. 32** bolo preťkané noblesnými melodickými líniami a širokými kantilénami. Po strhujúcom vyznení **Klavírneho tria a mol (1914)** od **M. Ravela** sa už vôbec nezdalo nadnesené tvrdenie z bulletinu, že vystúpenia tohto telesa vďaka označujú za najlepších koncert sezóny.

MUSICA LYRICA z Prahy — druhé trio, ktoré účinkovalo v rámci jesenného cyklu — predstavilo sa 19. októbra. I v tomto prípade ide o mladší komorný súbor, ktorý hrá v obsadení **Eva Dostálová** — flauta, **Marie Davidová** — husle a **Eva Krámska** — klavír. Program koncertu bol rozdelený na dve rozdielne časti — hudba starých majstrov (**Loeillet, Telemann, Mysliveček**) a hudba 20. storočia. Tu — okrem **B. Martinu** — boli zastúpení skladatelia najsúčasnejší — **M. Slávik** (*Musica notturna*), **F. Constant** (*Musica lyrica*) a **T. Loevendie** (*Aulos*). (*Loevendie* patrí do okruhu darmastadskej školy.)

Popri objavnej — a možno povedať i odrádznej dramaturgii zaujalo toto trio solidným výkonom, dokonalo súhrou a spiechom muzikalitou. Flautistka **E. Dostálová** upozornila na seba pekným tvárnym tónom, ktorý rovnako dobre znel v starej i súčasnej hudbe.

Jesenný cyklus koncertov uzavrel dňa 26. októbra **STANISLAV ZAMBORSKÝ**.

Úvodná **Beethovenova Sonáta A dur, op. 2, č. 2**, žiaľ, nevýšla. Nedostatky sa prejavili v čistote a zreteľnosti hry a v 4. časti i v pamäti. Ani Lisztove *Sny lásky* nespĺnili celkom očakávanie, pretože na vrcholoch gradácii sa objavili prekľepy. Oveľa istejšie sa pohyboval **Zamborský** na pôde impresionizmu. **Debussyho Ostrov radosti** vyznel veľmi presvedčivo, bravúrne a s nadhľadom. To isté možno povedať o **Gašparovi noci** od **M. Ravela**. V týchto skladbách — najmä v druhej — možno zaznamenať od posledného **Zamborského** vystúpenia v Piešťanoch posilnenie výrazovej zložky hry. Na záver si zvolil umelec dve skladby slovenských autorov — od **I. Paríka** *Krčkové Piesne o padajúcom liste* a širokodychu *Toccata J. Patrika*. Obe diela boli prínosom pre celkovú bilanciu **Zamborského** klavírneho recitálu.

KORNEL DUFFEK

v Košiciach...

Tvorbe zaslúžilého umelca **Ladislava Holoubka** pri príležitosti jeho 65. narodenin bol venovaný komorný koncert (23. X. 1978) usporiadaný Krajskou pobočkou Zväzu slovenských skladateľov v Košiciach. Komornými dielami mohli nazrieť poslucháči tohto koncertu do intimnejšej dielne tohto neúnavného skladateľa, iniciátora a propagátora slovenskej hudby. Raným klavírnym dielom je *Pasacaglia, Prelúdium a Toccata, op. 9*, ktoré predviedla **Ludmila Kojanová** a vtisla mu punc sviežosti, mladického elánu a iskrivého rozletu. Cyklus piesní „*Dečienka moja*“ patrí k najkrajším a najobľúbenejším pokáľným dielam. Pieseň interpretovala **Mária Adamcová** (spev) a **Ladislav Holoubek** (klavír). Okrem *Sonáty pre husle a klavír e mol, op. 4* v podaní **Karola Petrőczyho** a *Pavla Novotného* zazneli premiérové 3 prelúdiá pre organ v sugestívnom nastudovaní **Ivana Sokola**, ktorý obohatil skladbu svojím interpretačným prístupom podmieneným bohatstvom farebných plôch. Košické kvarteto ukončilo koncert *II. sládkovým kvartetom, op. 38*.

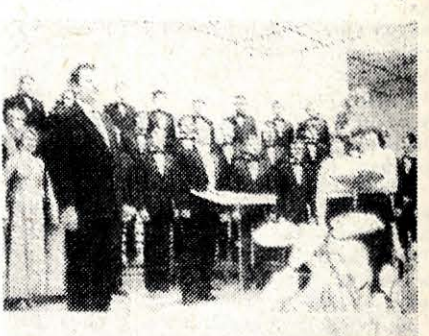
D M

Marián Lapšanský (dodávka sólista Štátnej filharmónie Košice) je v Košiciach dostatočne známy z niekoľkých vynikajúcich koncertov, v ktorých uplatnil prirodzenou muzikalitou, jemným lyrizmom a jedinečným sklbením všetkých svojich možností v prospech hraného diela. Na koncerte pre Hudobnú mládež

dňa 24. X. uviedol *Sonátu a mol, op. 143 F. Schuberta, Sonátu č. 2, d mol, op. 14 S. Prokofieva* a s orchestrom Štátnej filharmónie za dirigovania **B. Režucha** *Koncert pre klavír a orchester a mol, op. 16* od **E. H. Griega**. *Lapsanský* potvrdil, že je ozajstným majstrom svojho nástroja a hrou, ktorú predviedol, presvedčil každého o svojom prirodzenom a kultivovanom hudobnom prejave. Z jeho hry sála virtuózna technika — cez technické úskalá skladieb prechádzala prirodzene a hravo — vrúcnosť prejavu, jemný a plasticky krásny tón. Konceptu jednotlivých skladieb mal presne premyslenú a ich celkové vyznenie umožnil správnym rozložením vrcholových gradácií. Bolo priam obdivuhodné sledovať spôsob preľmočenia notového záznamu na živú hudbu. Jeho výkon, ktorý bol dôkazom veľkých možností klavírnej hry znamenal veľký umelecký zážitok a natrivalo sa zapísal do vedomia prítomného mladého publika. **S. ČURILLA**

v Trnave...

Bohato obsadené rady **Auly maxima PdF UK** s napätím očakávali (28. X. 1978) vystúpenie **Bratislavského akademického zboru** (zbormajster **Lubomír Mátl**), na konte ktorého je rad najvyš-

Koncertom **Bratislavského akademického zboru** začal X. ročník koncertov **Hudobnej mládeže** v Trnave.

Snímka: P. Remenár

ších domácich i zahraničných uznání. Celý program od majstrov renesancie až po súčasnosť predviedol zbor na vysokej interpretačnej úrovni. Program, s ktorým **Hudobná mládež ŠO SZM Gymnázia v Trnave** vstupovala do X. ročníka svojej existencie, bol objavný a jeho dramaturgická sila spočívala v cyklických skladbách. I napriek bohatej vokálnej tradícii Trnavy, nezaznela tu ešte polyfónia **Krištofa Haranta** z *Polcie* a *Bezdrúžie*. *Uragán* potlesku sa rozpútal po predvedení skladby *Vino* od súčasného brnenského skladateľa **Antona Parscha**. Záverečným číslom bola *lyrická Mikulocká dedina* od **Oldřicha Halma**. **JÁN SCHULTZ**

Ostravská „Hudobná súčasnosť“

Ostravské kvarteto, ktoré oslávilo t. r. 25 rokov svojej činnosti, vystúpilo na prehliadke **Hudobná súčasnosť '78**.

Snímka: A. Šmotlák

Jednou z troch krajských pobočiek Zväzu českých skladateľov je pobočka v Ostrave. Združuje viac ako dve desiatky skladateľov, koncertných umelcov, kritikov a hudobných publicistov zo Severomoravského kraja. O. i. táto pobočka Zväzu českých skladateľov a koncertných umelcov usporiada každoročne v jesenných mesiacoch cyklus koncertov nazvaný „Hudobná súčasnosť“. Táto akcia chce nadviazať na tradíciu ostravských krajských zväzových prehliadok zo šesťdesiatych rokov, pričom vo svojej novej podobe chce vytvoriť i veľký priestor pre uplatnenie interpretov severomoravského regionu.

Skladateľské novinky severomoravských autorov sa dnes viac než kedykoľvek predtým konfrontujú nielen so súčasnou tvorbou ostatných českých skladateľov, ale obzvlášť so staršími dielami, ktoré preukázateľne majú právo na to, aby boli opäť oživené a uvedené do koncertného života. Názov „Hudobná súčasnosť“ je preto potrebné chápať voľnejšie — skôr ako predstavu, čo všetko by malo byť uvádzané v našej sociálistickej súčasnosti. Jedine takto si možno vysvetliť, prečo z 19 diel uvedených t. r. na štyroch koncertoch symfonickej a komornej hudby cyklu „Hudobná súčasnosť“ (28. IX. — 11. X.) bolo osem skladieb napísaných pred rokom 1960, štyri pochádzajú zo šesťdesiatych rokov a len sedem skladieb bolo napísaných v poslednom období. Napriek racionálnemu zdôvodneniu zaradených skladieb, predsa sa len nemôžeme ubrániť dojmu, že práve dramaturgia tohtoročného cyklu bola jeho najproblematickejšou zložkou. Ak k tomu pripočítame i koncert popularnej hudby, ktorý opäť obišiel najvýznamnejšie žánre tejto oblasti a obmedzil sa len na vystúpenie dvoch dychovkov, musíme konštatovať, že ak sa nezmení v budúcnosti dramaturgická koncepcia tohto cyklu, malo by sa uvažovať

o jeho novom názve. Veľkým kladom tohtoročnej „Hudobnej súčasnosti“ však bolo, že sa celá akcia severomoravskej pobočky SČSKU sčasti preniesla i do druhého významného hudobného centra kraja, do Olomouci, kde sa uskutočnil otvárací symfonický koncert a večer komornej hudby. V Ostrave boli potom dva komorné koncerty a na záver koncert dychovej hudby. Na tohtoročnej prehliadke vedľa diel priemerných či problematických, zaznelo i niekoľko pozoruhodných skladieb (**Báchorkova Stereofonietta, Čotkovo Prelude et theme varié, Podešových Pät husľových kusov a Zámečnickovo II. sládkové kvarteto**). Interpretácie výkonov boli rozdielnej úrovne: od veľmi dobrých (**Kvarteto mesta Brna, V. Kuzník, B. Sulcová, R. Novák, J. Nohejl**) až k slabým.

Na programe symfonického koncertu boli v prvej časti diela olomouckých skladateľov: **Concertino grosso pre boboj, klarinet, lesný roh a sládkový orchester. O. Čotka** a **Concertino pre klavír, sládky, trúbky a tympány V. Micku**, v druhej časti zase **Koncert pre sládkové kvarteto a orchester J. Bedřicha** a **Báchorkova Stereofonietta pre soprán, barytón, bicie nástroje, orgán a dva orchestre na slová V. Rakovského**, ktorá zaujala najviac z celého koncertu. Rozmiestnenie hráčov pri tejto skladbe v sále i nad pódium umožnilo dobre vyznieť „stereoeffekt“, s ktorého účinkom na poslucháča autor počítal už v základnej koncepcii diela. Na úspešnom vyznení skladby mali okrem dirigenta a orchestra veľký podiel najmä sopranistka **B. Sulcová** a barytonista **R. Novák**. Moravská filharmónia vedená zasl. umelcom **J. Nohejlo** predviedla všetky diela so zrejším zaujatím a prispela značnou mierou k úspešnému vyzneniu celého večera.

Z programu druhého olomouckého koncertu venovanému komornej hudbe veľmi sympaticky zapôsobilá technicky náročná skladba **P. Čotka Prelude et theme varié pre fagot a klavír**. Ďalší program tvorili *dychové kvinteto V. Micku*, cyklus piesní *Tiché milování J. Bedřicha* a *Klavírne trio, op. 18 E. Hlobila*.

Prvý ostravský komorný koncert rámcovovala hudba **Leusa Janáčka**: vôbec po prvýkrát zaznela skladba *Zvuky na pamiatku Fürchotta-Tovačovského* (rekonštruoval a nastudoval **Josef Staněk**) a *Idylla pre sládky*. Komorný orchester ostravského konzervatória predviedol obe diela moravského majstra s patričnou dávkou entuziazmu. Na programe koncertu boli ďalej o. i. *Precechtělova klavírna idylla Z prázdnin, Sonáta pre klavír E. Držgu* a *Svatošova Sonáta pre violončelo a klavír*, ktorá bola v pravom slova zmysle jedinou premiérou (!) tohtoročnej „Hudobnej súčasnosti“.

Posledný komorný koncert naplnili skladby pražských a brnenských skladateľov. Dve staršie diela — *I. sládkové kvarteto O. Flosmana* a *Štyri polky pre klavír L. Železného* — kontrastovali so skladbami zo sedemdesiatych rokov: *Vráňovou suítou Rozhodnutie pre sólové husle, Podešovýchmi Platími kusmi pre husle a klavír a Zámečnickovým II. sládkovým kvartetom*, ktoré tvorili vhodný záver cyklu štyroch koncertov komornej a symfonickej hudby v Severomoravskom kraji. Konaných pod názvom „Hudobná súčasnosť 1978“. Azda tým boli čiastočne napravené i niektoré negatívne javy v dramaturgii tohto ročníka. **KAREL STEINMETZ**

Staronový Onegin v SND

P. I. Čajkovskij: Eugen Onegin, lyrické scény v 3 dejstvách (7 obrazoch) podľa rovnomennej Puškinovej epickéj básne, preklad libreta A. Flogl, textová úprava dramaturgia opery SND. Obnovená premiéra 4. novembra 1978. Dirigent G. Auer, režiser M. Fischer, zhornajster L. Holásek, scéna P. M. Gábor, kostýmy L. Purkyňová, choreografia B. Slovák. Zbor a orchester opery SND. Solisti: A. Kajabová, E. Kittnarová, A. Starostová (Tatjana), S. Hudec, J. Oniščenko, R. Szűcs (Onegin), P. Dvorský, P. Oswald (Lenskij), L. Baricová (Olga), S. Kopčák, O. Malachovský, P. Mikuláš, J. Špaček (Gremín), N. Hazuchová, M. Meierová (Larinová), O. Hanáková, J. Sedlářová (Filipjevna), P. Gábor, V. Schrenkel (Triquet), ďalej S. Beňacka, S. Jančí, A. Kúrňava.

Luba Baricová ako Olga a Peter Oswald ako Lenskij.

Snímka: J. Vavro

Obnovenú inscenáciu Eugena Oneginu predstavili veľmi krátko po štúdiu náročnej, novej prezentácii Suchoňovej Krúhavy a pripravovali v čase zataženia súboru povinnosťami na BHS. Onegin sa vrátil na scénu po iba chvíľkovej neprítomnosti, patrí medzi istoty povojnovej bratislavskej opernej dramaturgie. Pripravil ho ten istý inscenačný team ako v roku 1972 (choreograf je nový, svoje scény pripravil s väčším zohľadnením funkčnosti tancu v tejto opere než jeho dekoratívne, v petrohradskej scéne mu tancujú aj členovia zboru, ktorý znie v tejto inscenácii plno, sviežo: tanec je technicky menej dokonalý, podporuje však vernejší obraz báľového milie). Obsadenie — na prvých predstaveniach bez R. Szűcsa a O. Malachovského, — je v prevažnej miere totožné s tým spred šiestich rokov. P. Dvorský a S. Kopčák veľmi úspešne vstúpili ešte do minulej inscenácie, teraz však ostala osamotená L. Baricová: nie je to vzhľadom na častú reprízovosť tejto opery a značný úväzok umelkyne v repertoári SND priveľké zataženie?

Naše denníky bývajú už dosť pozorne voči hudbe a najmä opere. Preto prekvapilo — až na výnimky — prijatie obnovených premiér Čajkovského opery: zdržanlivé — mlčanlivé. Bolo o čom referovať. Predstavili sa nové tváre, nové hlasy, núkalo sa konfrontovať hodnoty minulej a prítomnej interpretácie, zmeny možno vystopovať aj v hudobnom i scénickom zmocnení sa predlohy. Onegin sa vždy poteší veľmi kladným vzťahom obecnstva, ale aj interpretov. Nemožno však povedať, že by patril medzi najväčšie lásky inscenátorov, skôr medzi ťažké úlohy. Lyrické scény, ktorých zosadenie vytvára tvar tejto opery, sú totiž dramaticky — javiskovo málo „nosné“. Podstatné dramatické kolízie sú skryté zväčša pod dejovým povrchom, treba si po nej zájsť k Čajkovského hudbe, ktorá ich živo a výstižne charakterizuje, z nej možno čerpať najsprávnejšiu orientáciu pri tvarovaní postáv a ich konania. O toto, myslím, šlo aj tvorcom prítomnej inscenácie: čo najmenej podľahnúť „veľkoopernému“ pokušeniu, čo najväčšie preniknúť do citového sveta postáv a ich vzťahov. Pozornosť venujú dvom rozdielnym „životonázorom“, Onegina a Tatjanu — a najmä Tatjanu. Ona je hrdinkou diela a zdá sa, že všetko nové v inscenácii smerovalo k jej dôraznejšiemu zobrazeniu, ku výraznejšiemu exponovaniu tejto postavy. Jej svet ilustrujú spomienky Larinovej a Filipjevny (bez mnohých zaužívaných atmosférotvorných detailov, niet ani zborového intermezza v 1. obraze), scénograficky sa zintímnil 2. obraz — listová scéna, ženský zbor v 3. obraze sa ozýva iba za scénou, pred nami stojí Tatjana s rozochvelým srdcom — čaká, a ironicko-skeptický Onegin pochováva jej lásku. Aj larinský báľ akoby sme sledovali jej očami. Šiesty obraz je bez Tatjanu, ale aj bez tradičnej „ruskej zimy“, efektu súboja, je skôr meditáciou o jeho nezmyselnosti, o obetovaní mladého života pre chvíľkové nedorozumenie (kolorované výstupy ľudsky nezúčastneného Zareckého svetielkom z jeho cigarety je až da zbytočné, skôr môže ohroziť spevácku kondíciu interpreta Lenského). Posledné (!) stretnutie Tatjanu s Oneginom sa neodohráva v istote a bezpečí greminovského domova, ale v chlade nezúčastnenom sošnom prostredí parku (zdá sa byť šťastnejším riešením v

júca. Áčť sa neplatí to len pre túto inscenáciu) nezamieňame si neraz pojem lyričnosť — v hudobnom stvárnení a najmä u spevákov s výrazovou nemohúcnosťou, veď aj podľa slovníka cudzích slov, lyričnosť znamená citovosť, spevnosť v hudbe, teda čosi veľmi živé, jemné a hlboké? Aj v lyre je dramatická vibrácia, to isté chvenie, ktoré povyšuje interpretáciu na zážitok. Celkom jasne povedané: v predstaveniach je dosť nevzdaných miest a interpretácií zábran, ktoré neďajú naplno vyniknúť inscenačtorskej predstave. Pripíšme to namiesto vokálnokreatívnych dispozícií interpretov časovej krátkosti prípravy...

V kľúčových postavách Čajkovského diela sa predstavili aj noví interpreti — hodnotne a úspešne. Starostovej Tatjana je prvou veľkou úlohou, ktorú v SND nie len doštudovala, ale naštudovala. Má korektnosť a čistotu vzťahu ku skladateľovmu zápisu (o tom svedčili aj jej jednorázové hosťovania vo verdivkách — v Leonóre a v Abigail). Tatjana dávkuje svoj objemný, farebný hlas v takej miere, ako koncepcia inscenátorov a jej koncepcia požaduje. Jej Tatjana je introvertnejšia, vokálne tmavšia, očaria perfektné legáta, v gestickej sfére vypracovanie detailov, pozornosť akcií i partnerovi. Kde sú rezervy? Vo viacnásobnom scénickom overení si role, vo väčšej suverénite, predstavenia svojej koncepcie a jej „vnútenia divákovi“. Oswaldov Lenskij dokladá, že najmä v slovanskom repertoári sa mu darí priaznivo, neočarí nás materiálom, ale skôr jeho službou zobrazeniu postavy. V Petrovi Mikulášovi aplaudujeme muzikantovi, ale aj basistovi, ktorý svoj odbor obohacuje o objem, ale i dostatočne „alikvotné tóny“.

Spomenúť klady a zápory novej inscenácie? Začneme záporní: okrem spomenutého, mohla by byť väčšia scénicky i hudobne vyladená, provokujúca sólistov k väčšiemu vokálnemu i emocionálnemu vkladu, možno i zhutnenosť tvaru v prospech koncepcie priniesla isté sklamanie u divákov (dalo by sa to azda kompenzovať tou dávkou „vibrácie“). Klady? Skúsená, javiskovo istá Tatjana Eleny Kittnarovej, Sergej Kopčák ako Gremín, ktorý v elegantnom oblúku svojej árie vyspieval nielen cit, ale aj súd nad spoločnosťou. A Lenskij Petra Dvorského: výnimočný zážitok, bol básnikom i milujúcim mužom, jeho postava dodala punc inscenačne pozoruhodne stvárnenému 4. obrazu (nádherné „...V tomto dome“). Vieme, že Dvorský je výborný spevák, ale to, že dokáže vokálne stvárniť a charakterizovať aj postavu, prijímame v jeho odbore vždy nanovo s očarením. Kto vie, má „na to“.

Zuzana Marczellová

Stefan Babjak (Sir John Falstaff) a František Urcikán (dr. Cajus).

Snímka: K. Miklóši

Falstaff

na banskobystrickej opernej scéne

Banskobystrický operný súbor sa v úvode novej sezóny 1978/79 predstavil premiérou Verdiho opery Falstaff (prvá premiéra 14. X. 1978, druhá 17. X. 1978). Pri výbere tohoto titulu dramaturgia opery vychádzala zo svojich umeleckých zámerov, sledujúcich postupne udrádzanie i náročných operných diel, súčasne dokončila prierez skladateľovou opernou tvorbou, začínajúci Traviatou cez Rigoletta, Trubadúra, Dona Carlusa, Maškarný ples, Simone Boccanegra a Otella až k poslednej Verdiho opere. Vytvorila si tak svoj osobitý vzťah k Verdiho operám, a realizácii ktorých sa vystriedal celý súbor s viacerými hosťujúcimi umelcami a ktoré sa stali zdrojom aj výrazných umeleckých úspechov niekoľkých sólistov (Babjakov Rigoletto, Longauerov Kráľ Filip, Rohovej Violetta

noví Zemkovi (Fenton); spieval na oboch premiérach v indispozícii čo sa prejavilo v nespoľahlivej intonácii.

Dagmar Rohová spievala v prvej premiére postavu Alice Fordovej. Elegantný pohybový prejav sa vždy nekryl s vokálnym výkonom, v ktorom sa vyskytla občasná intonačná kolísavosť. Fordová alternujúcej Anny Klukovej je postavou pripravenou veľmi starostlivo — herecky i spevácky s nespornou iskrou povahu. Ford Jaroslava Koseca je charakteristický kvalitným speváckym výkonom, podopretý hlasovou istotou a pohybovo výrazným kreslením charakteru podvážaného manžela.

Ústredná postava opery Sir John Falstaff v podaní Stefana Babjaka sa radi k tomu najlepšiemu, čo umelec na banskobystrickej scéne vytvoril. Babjak dá

va do postavy svoj typický vtip a šarm, má cit pre výraz a mieru humoru. Proporcionálna postava vyžaduje však ešte viac vnútornú myšlienkovú svet stárnuceho záletníka. Vokálny prejav bol kultivovaný s čistou artikuláciou a intonáciou.

Z radu menších postáv — Pani Meg Pageová (Olga Tichá), doktor Cajus (Jan Koubek v alternácii s Františkom Urcikánom), Bardolfo (Juraj Sanitra), Pistolo (Andrej Bystran v alternácii s Mikulášom Dobošom) zaslúži si pozornosť výkon M. Doboša.

Falstaffa uviedli na scénu hosťujúceho P. M. Gábora zo SND Bratislava, ktorý po niekoľkých scénických výpravách v opere DJGT dobre odhadol priestorové možnosti a našiel pre operu primerané výtvarné riešenie. Scéna je zložená z variabilnej konštrukcie z dreveného materiálu, ktorá vtipne obmieňaná vystačila na všetkých šiest obrazoch. Účelnosť a

jednoduchosť scény podporujú vkusné kostýmy Heleny Bezákovej (SND Bratislava) a. h. Jej kostýmový výber sa nesie v striedaných pastelových odtieňoch, vo vhodných kombináciách, ktoré farebnosťou zjemňujú alebo vyvýrazňujú niektoré črty postáv a tým umocňujú celkový výraz inscenácie.

Verdiho hudbe a jej dokonalej interpretácii zostal najviac dlžný orchester (hudobné naštudovanie, dirigent Miroslav Smíd).

Pri interpretácii Falstaffa nebolo možné oprieť sa o známe finesy predchádzajúcich operných partitúr. Náročná partitúra Falstaffa bola pre orchester tvrdým orieškom, ktorý sa nepodarilo rozlúsknuť ani za výdatnej výpomoci externistov.

EVA MICHALOVÁ

GRAMORECENZIA

JOSEPH HAYDN: Zborové scény z oratória Ročné obdobia

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR, zhornajster Ján Mária Dobrodinský,

SLOVENSKÁ FILHARMONIA, dirigent Carl Melles

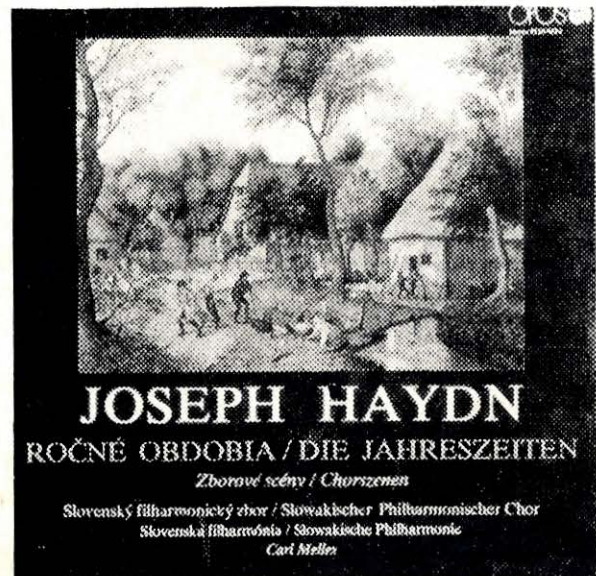
© OPUS — Stereo 9110 0524

Milovníkov vokálno inštrumentálneho žánru akiste poteší titul OPUSU prinášajúci zborové scény z oratória Josepha Haydna Ročné obdobia. Toto svetské — v poradí druhé — oratórium vzniklo v poslednom období Haydnovho života na text anglickej tetralógie Jamesa Thomsona The Seasons (z r. 1726—1730). I keď sa predloha (v preklade van Swieten) spočiatku zdala roh-rauskému majstrovi príliš statická — pôvodne ju aj odmietol zhudobniť — vzniklo hlboko ľudské, pravdivé a presvedčivé dielo oslavujúce prácu človeka, jeho lásku k prírode. Po prvý raz v hudobnej histórii stretávame sa tu s aplikovaním osvietenске myšlienky: prostý človek — hlavný predstaviteľ deja v oratóriu. (Ročné obdobia Haydn ukončil v r. 1801, prvé predvedenie sa konalo vo Schwarzenberskom paláci vo Viedni 24. IV. toho istého roku.)

Gramofónová platňa obsahuje zborové scény z oratória, ktoré sú nositeľom dramatického akcentu. V interpretácii našich najpoprednejších telies (Slovenského filharmonického zboru a Slovenskej filharmónie) pod taktovkou rakúskeho dirigenta C. Mellesa vyznieva Haydnova hudba majestátne, veľkolepo. V dokonalej súhre a vyvážení precízne vypracovanej vokálnej i orchestrálnnej zložky sa pred poslucháčom otvára svet prostých vidieckych ľudí citlivo vykreslený na pozadí striedajúcich sa ročných období a z nich vyplývajúcich radostí i starostí. Sympatické a chvályhodné je riešenie celkovej koncepcie naštudovania. Dirigent dáva prednosť — na rozdiel od romantizujúcich koncepcií — skôr asketickému, striedmemu, no s veľkým vkusom uplatňovanému ponímaniu hudobného materiálu, čo rozhodne umocňuje krásu Haydnovho oratória.

Dúfajme, že prvý úspešný krok k úplnému naštudovaniu tohto mimoriadneho diela nebude posledným a do diskoték čoskoro pribudne nová nahrávka Ročných období J. Haydna v celej ich kráse.

VIOLA FEDOROVÁ

JOSEPH HAYDN

ROČNÉ OBDOBIA / DIE JAHRESZEITEN

Zborové scény / Chorzzenen

Slovenský filharmonický zbor / Slowakischer Philharmonischer Chor
Slovenská filharmónia / Slowakische Philharmonie
Carl Melles

Weimarské oslavy dvestoročnice J. N. Hummela

Oslavy 200. výročia narodenia J. N. Hummela, ktoré prebiehali simultánne v Bratislave a Weimare, priniesli pre pozorovateľa rad nezabudnuteľných zážitkov. V Bratislave sa náš záujem upieral výlučne na hudobné produkcie spojené s Hummelovým menom, Weimar znamenal pre nás širší umelecký rozptyl. Rodisko nemeckej klasiky reprezentovanej menami Goetheho, Schillera, Wielanda a Herdera dýcha neustále životom slávnej minulosti. Historické centrum mesta s múzeami všetkých reprezentantov tejto éry má atmosféru doby zachytenú citlivou rukou reštaurátora či psychologickou intuíciou literárneho vedca alebo umenovedca. Tu sa rodili nehynúce diela literárnej histórie, vdychoval sa život nesmrteľným postavám z Fausta, Tassa, Wilhelma Tella, Zbojníkov, Panny Orleánskej, tu vzniklo filozofické a umelecké dedičstvo nemeckého národa. Do tohto literárneho kvasu vhodne zapadol korešpondujúcim myslením, pretavenými ideami viedenského klasicizmu i hudobník-skladateľ, klavírny virtuóz a pedagóg Johann Nepomuk Hummel. Uctievaný samotným Goethem, našiel vo Weimare úrodnú pôdu pre umelecký rozlet. Na Hummelov pobyt si sponima Weimar pamätnou doskou na dome, v ktorom žil a pracoval 18 rokov — od r. 1819 do smrti v roku 1837. I keď Hummel zostal v priebehu ďalšieho storočia v tieni dovŕšiteľov romantického klavírneho štýlu — Liszta a Chopina — posledné desaťročia postupne zoznamujú súčasníka s jeho umeleckým dedičstvom. Vo Weimare má najväčšiu zásluhu na tom Vysoká škola Franza Liszta, kde mladí umelci — sólisti i komorné súbory oživujú hudobné dedičstvo tohto skladateľa. V priebehu ôsmich festivalových dní osláv dvestoročnice od narodenia Hummela, každým vystúpením sceľovali mozaiku jeho bohatého kompozičného opusu. Zamerali sa predovšetkým na komornú oblasť jeho tvorby: (o. 1. Septetá op. 74 a op. 114, Klavírne kvinteto es mol, op. 87) a klavírne skladby (Sonáta fis mol, op. 81; Variácie na tému z opery Armida od Ch. W. Glucka, op. 57; Sonáta Es dur, op. 13; Polacca „La Bella Capriciosa“, op. 55). Do rámca komorných koncertov vo Weimare spadalo i recitátové matiné Klavírneho dua manželov Macudzkých. Hummelove skladby Grand sonata As dur, op. 92 a Nocturno, op. 99, ako i Schubertova Fantázia f mol, D. 940 a Grand sonata B dur, D. 617 potvrdili veľké umelecké dispozície, vitalitu a entuziazmus vyžarujúce z hry týchto slovenských propagátorov Hummelovho diela. Ako najstaršie klavírne duo na svete, prví sa zaslúžili o renesanciu skladieb bratislavského rodáka. Ich vystúpenie tak v Bratislave, ako i vo Weimare potvrdilo záujem Hummelových rodákov o jeho hudobný odkaz, pretrvávajúci (i keď len sporadicky) na domácom koncertnom pódii. V rámci symfonických koncertov odzneli tri koncertantné skladby. Klavirista Rolf-Dieter Arens s Weimarskou štátnou kapelou pod taktovkou sovietského dirigenta Eduarda Serova zahral Rondo brillant pre klavír a orchester A dur, op. 56; Gunda Scharlachová Klavírny koncert As dur, op. 113, Klaus Wenzel Koncert pre trúbku a orchester Es dur (obaja sólisti hrali s Weimarským komorným orchestrom Vysokej školy F. Liszta pod vedením Baldura Böhmeho). Pokiaľ Rondo patrí ku klasicky čistým priezračným Hummelovým partitúram, dva ďalšie koncerty dokumentujú svojou brilantnou virtuozitou, chromatickými pasážami,

kantabilnými hlavnými témami rodia sa romantizmus a v jeho duchu prístupovali interpreti k Hummelovmu dielu. Rolf-Dieter Arens vnášal do krehkej partitúry Ronda pátos, ťažkopádnosť a hlboký romantický nádych. Východisko hľadal vo vrcholnom tvorivom období skladateľa, hoci z partitúry jasne vyžaruje klasicistický rozlet vychádzajúci z virtuozity a najrozsiahlejších ozdôb v súlade s hudbou Mozarta a Haydna, u ktorých počas štúdia vo Viedni táto skladba vznikla. Dirigent Serov prijal koncepciu sólistu a viedol i orchester v tomto štýlovom ladení. S hlbšie prepracovaným a umelecky pretavejším tvorivým výsledkom sme sa stretli na vystúpení Weimarského komorného orchestra Vysokej školy Franza Liszta. Orchesteru, ktorý sme počuli niekoľko dní predtým v Bratislave, sa na domácej pôde viac darilo. Umeleckého vedúceho z Bratislavy J. Hofmanna vo Weimare vystriedal Baldur Böhme a neistota súboru i sólistky Scharlachovej, ktorá poznala ich výkon v Bratislave, prerástla do koncízne prepracovanej umeleckej výpovede. Scharlachová naplnila Hummelovu partitúru adekvátnym tvorivým pretlmočením, korešpondujúcim s duchom diela i kompozičným, rano-romantickým štýlom posledných opusov autora. Hummelov Koncert pre trúbku a orchester Es dur si nárokuje interpreta vysokých umeleckých

Na oslavách 200. výročia narodenia J. N. Hummela vo Weimare sa zúčastnila i oficiálna delegácia politických a kultúrnych predstaviteľov hl. mesta SSR Bratislavy, vedená jej prvým námestníkom primátora A. Michalíčkom. Snímka je zo stretnutia našej delegácie s predstaviteľmi mesta Weimaru a Vysokej školy F. Liszta.

dispozícií. I keď trúbkár Klaus Wenzel ešte len kráča k umeleckej kariére, vystúpenie s Hummelovým koncertom mu k nej nemalým dielom dopomohlo.

Praktické interpretačné znalosti o diele J. N. Hummela vychádzajú vo Weimare i z teoretických pozorovaní a výsledkov. Muzikologická konferencia, ktorá bola čiastočnou reпрizou z Bratislavy, kvantitatívnym i kvalitatívnym rozsahom presvedčila, že Hummelovo dielo skutočne zaznamenáva svoju renesanciu. Jeho miesto medzi dvoma epochami hudobných dejín — klasicizmom a romantizmom nie je však bezvýznamné, ako z neho urobili predošlé generácie. Výskumy zaznamenané v referátoch viacerých teoretikov dokázali významné postavenie jeho diela pri formovaní brilantného klavírneho štýlu romantizmu, nie sú bezvýznamné ani jeho práce z oblasti hudobnej teórie, pedagogiky, orchestrálnej praxe a pod.

Umelecké meno Johanna Nepomuka Hummela, ktoré v minulosti spájalo Bratislavu s Weimarom, sa stalo po druhý raz v histórii týchto miest podnetom ku spolupráci. Naposledy ju formovali výmenné delegácie oboch miest vedené hlavným starostom Weimaru Franzom Kirchnerom v Bratislave a prvým námestníkom primátora hl. mesta SSR Bratislavy Augustínom Michalíčkom vo Weimare. Svojím osobným zaangažovaním a účasťou na oslavách, ale i podnetnými plánmi sa zaslúžili o spoluprácu, ktorá, vďaka Hummelovi, prerástla do širších kultúrno-politických súvislostí.

E. ČARSKA

Zo zahraničia

Na festivale v Salzburgu sa prvýkrát pracovne stretli na spoločnom koncerte spevák Dietrich Fischer-Dieskau a klavirista Maurizio Pollini. Predviedli piesňový cyklus Franza Schuberta Zimná cesta.

Antal Doráti, dirigent maďarského pôvodu uviedol koncom októbra v Londýne rad Dvořákových skladieb. Koncerty boli v rámci tzv. kráľovského hudobného festivalu.

V Metropolitan Opere v New Yorku uviedli koncom októbra t. r. po 38 rokoch opäť Smetanovu Predanú nevestu. Na príprave inscenácie sa podieľali aj českí umelci, výtvarník Josef Svoboda a choreograf Pavel Šmok. Dňa 21. novembra vysielala operu americká televízia pre celé USA.

Viedenská štátna opera uvedie v marci b. r. Wagnerovho Parsifala. Titulnú úlohu stvárni Siegfried Jerusalem.

Rakúsko sa rozhodlo reštaurovať vzácny organ v sieni viedenského Musikvereinu. Práca na obnove bude prebiehať počas piatich rokov.

Štátna opera v Teheráne má za sebou desať sezón. Návštevnosť tohto stánku kultúry, ktorý má 1200 miest, bola za začiatku malá. V dôsledku štátnych subvencií sa však znížilo vstupné natoľko, že dnes sú všetky predstavenia vypredané. Každá novonastudovaná opera sa hrá 5—7-krát, ročne býva 18—19 premiér.

V Moskve začiatkom tohoročného leta zomrel známy sovietský muzikológ, estetik, pedagóg a organizátor Boris Michailovič Jarustovskij. Predmetom jeho vedeckého záujmu bola najmä problematika opernej teórie a estetiky. (Operná dramaturgia P. I. Čajkovského, Moskva 1947; Dramaturgia ruskej opernej klasiky, Moskva 1952.) Je autorom monografie o I. Stravinskom (1964), významne sa podieľal na štvorzväzkových Dejínach sovietskej hudby a päťzväzkových Dejínach sovietskej hudobnej kultúry, ako i na dejínach hudby 20. storočia.

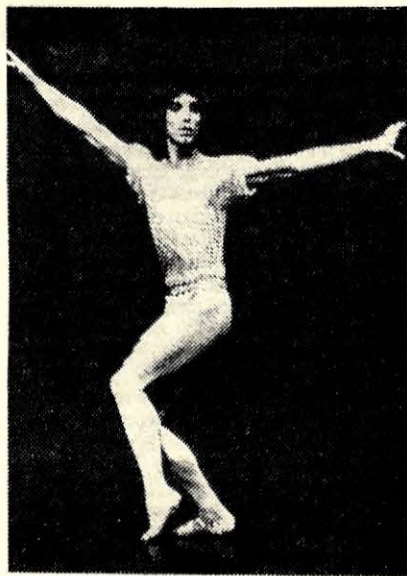
Po viacročnej prestávke uviedla viedenská štátna opera opäť Hansa Pfitznera Palestrinu. Premiéra bola 26. X. t. r.

V parížskej Opere Comique bola 7. decembra t. r. uvedená po prvýkrát opera z Vietnamu.

Týždeň v Holandsku

Bol som týždeň v Holandsku, ale nevidel som ani tulipány, ani veterné mlyny. Zato som mal možnosť sledovať tri operné, jedno baletné a jedno muzikálové predstavenie, generálnu skúšku na produkciu Operného štúdia pri Konzervatóriu (v Holandsku nemajú vysoké školy umeleckého smeru ako u nás), a prehliadku Divadelného ústavu svetových múzeí. Najviac ma, prirodzene, zaujímal operný život a jeho štruktúra. Človek musí obdivovať prácu intendantov a producentov operných predstavení, keď zistí, že Holandská operná spoločnosť v Amsterdame (de Nederlandse Operastichting) disponuje istým počtom sólistov, zborom a divadelnou technikou, ako aj vedúcim štábom — ale nemá vlastný orchester, ani budovu. Na jednotlivé inscenácie priangážujú aj viacerých protagonistov zo zahraničia. Predstavenia potom odohrajú v kratších časových odstupoch, čo na rozdiel od našich zvyklostí skôr zaručuje kvalitu, ale na druhej strane ochudobňuje dramaturgickú pestrosť repertoáru. Potom sa nemožno čudovať, že počas októbra 1978 mohol divák v amsterdamskom Mestskom divadle vidieť v opernom žánri len tri reprízy Prokofievovho Hráča, tri reprízy Traviaty, dve predstavenia Così fan tutte a jednu reprízu Tannhäusera.

Príšiel som do Holandska v čase, keď sa nekonal nijaký festival a bol som svedkom všedného holandského hudobno-dramatického dňa. Predstavenie Traviaty (dirigent R. Stapleton, réžia T. Capobianco, výprava J. Varona) sa vyznačovalo takým stupňom výtvarného a inscenačného nevku, aký u nás nemožno vidieť vari ani v najhoršom opernom predstavení. Umeleckým vrcholom večera bol výkon holandského speváka Cornelisa Ophofa, ktorý spleva na kanadských operných scénach. Zvučný hlas zaujímavého timbru, realistické herectvo a osobnosť umelca — to všetko dalo aspoň na chvíľku zabudnúť na všetko ostatné. Zmienku si zaslúži amsterdamské obecnstvo. Príde do divadla len preto, že chce prísť, teší sa, tleska, kri-

Clinth Farha v 8 madrigaloch.

čí, ale najmenej sa stará o spoločenské oblečenie. Človek v bielej košeli a s kravatou sa tu cíti nedobre, vidí nevhodnosť svojho oblečenia, ale zato úprimnosť divákov a ich spontánny záujem o divadlo sú tiež na zamyslenie! Podobný zážitok z obecnstva som mal aj na predstavení komorného súboru amsterdamskej opery, ktoré sa hralo ďaleko od centra mesta v akejsi budove „kultúrneho domu“. Hrali dve jednotlivé diela — komickú operu anglického skladateľa W. Waltona: The Bear (prirodzene v angličtine), čo je nevelmi vydarený pokus zmocniť sa Čechovovho Medveda operným žánrom a klasickú operetu F. von Suppého Krásna Galatea (v nemeckom jazyku). Orchester nahradili komorné súbory 5—7 instrumentalistov s dirigentom pri klavíri, ale hudobníci boli zväčša študenti konzervatória, ktorí by sa mali ešte dlho učiť.

Ak majú takéto problémy s orchestra-
mi profesionálne operné telesá, potom

je pochopiteľné, že aj predstavenia Operného štúdia pri Konzervatóriu sa odohrávajú len so sprievodom klavíra. Škola dostala priestor v budove kostola reformovanej cirkvi, adaptovala ju na hrací priestor — tam skúšajú a aj prezentujú výsledky svojej práce. A tie pie sú vonkoncom bezvýznamné! Videl som úryvky z Mozartových oper v nemeckom i talianskom jazyku, scény z Rigoletta a celý obraz Mehottioho opery Konzul — ten zase po anglicky. Mladí adepti umenia preukázali vysoký stupeň pripravenosti i talentu. Nevidel som medzi nimi síce nijaké „hviezdy“, ale ani jeden výkon podpriemerný alebo zjavne slabý. (Aj to je zaujímavé a nie všade tak samozrejmé.) Spomínaná jazyková všestrannosť je závideniahodná, pravda, len potiaľ, pokiaľ nebrzdí vývoj vlastnej holandskej opernej produkcie. Bolo veľmi zaujímavé vidieť študentov, ako si nielen sami stavajú náznakové dekorácie, ale aj obsluhujú kamery pre videorekordérový záznam (majetok školy!), z ktorého sa hneď po generálnej skúške mohli na vlastné oči presvedčiť o chybách i kladoch svojich výkonov.

V Haagu bolo predstavenie Pucciniho opery Turandot. Toto dielo inscenovala operná spoločnosť Opera Forum, ale tiež so zahraničnými predstaviteľmi hlavných postáv. Pucciniiovský mátko hrajúci orchester pod vedením G. Fülleborna bol tentoraz príjemným prekvapením, lebo inscenácia známeho režiséra P. Ebarta (momentálne šéfa škótskej opery) a výtvarníka A. Sierckeho sa nevelmi vyznačovala čistotou a logikou. Ale ktovie... Možno podmienky a čas, v ktorých sa predstavenie skúšalo, to ani veľmi nedovoľujú, ale divák to nezaujíma! Na rozdiel od Amsterdamu sa zišlo do modernej, luxusnej (perfektne akustickej, či výborne ozvučenej) sály v budove holandského Kongresu len asi tristo veľmi spoločensky oblečených ľudí, (kapacita hľadiska 2000 miest!) takže nás pred predstavením vyzvali, aby sme zaujali lepšie miesta vpredu! Ale atmosféra a vzťah javisko-hľadisko to veľmi nepomohlo.

Holandský muzikálny súbor som zastihol v mestečku Hoorn. Súbor hosťuje po celej krajine a je oň obrovský záujem. Momentálne hrá dielo autorov A. M. G. Schmidtová — H. Bannink — P. Stone s názvom „Foxtrot“; konečne som zažil predstavenie i v holandčine. Ná-

met a libreto osciluje medzi kabaretnými scénkami s istou dejovou nitou, má zjavne protinacistické zameranie a je poprekladané muzikálno-revualnými výstupmi a číslami. Odohráva sa niekedy v 30. rokoch a to „politikum“ v muzikálovom znári sa darilo so striedavým úspechom realizovať. Väčšina hlavných predstaviteľov patrila k druhu divadelných umelcov, ktorí práve nášmu divadelníctvu dosť chýbajú, resp. nemáme ich dostatok. Perfektné ovládanie tela, pohybové a tanečné schopnosti (až po step), veľmi dobrá próza, samozrejmosť spevákoveho prejavu a k tomu vtip i šarm! Ťažko súdiť a kvalifikovať predstavenie v reči, ktorú človek vôbec neovláda, ale bolo celkom zjavné, že práve syntetické výkony niekoľkých interpretov boli v inscenácii tým najcennejším, včítane kvalít samotného muzikálu.

Holandania sú pyšní na svoj balet. Právom. Aspoň predstavenie Národného baletu (Het Nationale ballet) v Amsterdame ma o tom plne presvedčilo. Nie je to bejartovské totálne tanečné divadlo — to nie! Prístup k žánru nemá taký stupeň avantgardnosti — ale je to výborný, v najlepšom zmysle slova, profesionálny súbor (nie jediný v Holandsku!), v ktorom vari každý člen má schopnosti sólistu, pôsobia v ňom viacerí významní choreografi a navyše je tu kvalita súboru odpovedajúca záujmu a láske obecnstva. Videl som tzv. „skladačkové predstavenie: choreografie H. van Manena, van Dantziga i T. van Schayka na hudbu Ravela, Stravinského, Piazzolu, Ligetiho a Purcella. S mnohými možno polemizovať — niečo sa páči viac, iné menej, ale vždy je to profesionálne, nekonvenčné baletné divadlo. A na výkon sólistu Clintu Farhu ťažko nájsť obvyklé kritériá. Jednoducho naplnil tanec takým talentom, takou dokonalosťou a radosťou z pohybu na javisku, že obecnstvo sa nevedelo dlho upokojiť. Choreografia van Dantziga „Ramifications“, v kontraste Ligetiho moderny s Purcellovou krásnou áriou v niekoľkých minútach vyjadřila pocity jedinca i kolektívu pri stretnutí so smrťou človeka.

Keď rekapitulujem celý pobyt v Holandsku, odrazu sa mi zdá, že som predsa videl aj kvitnúce tulipány, ale aj božské veterné mlyny...

BRANISLAV KRIŠKA

Andrej Lieskovský 65-ročný

V populárnej hudbe — ako v každom inom umení — čas najlepšie potvrdzuje skutočné hodnoty. V oblasti, kde neustále prichádzajú nové módné trendy a kde sa zrýchľuje kolobeh piesní, najvyššou metou, ktorú môže hudobný skladateľ dosiahnuť je, aby časť jeho diela pretrvala. K nemnohým, ktorí tento cieľ dokázali impozantne realizovať, patrí aj Andrej Lieskovský.

Podobne ako väčšina autorov zábavnej hudby aj Andrej Lieskovský vo svojich hudobných začiatkoch prešiel neoceniteľnou školou priameho kontaktu s obecnosťou. Po maturite na Gymnáziu v Nitre (1932) viedol amatérske a neskôr profesionálne inštrumentálne súbory a tak nielen všestranne spoznal dobovú populárnu repertoár, ale najmä zmapoval vkus obecnosti. Keď po oslobodení sa začal venovať aj vlastnej tvorbe, bol už na túto činnosť veľmi dobre pripravený. Dlhý rad Lieskovského úspešných skladieb, ktoré rokmi nezostali, začal r. 1947 foxom *Náladová láska*, ku ktorému napísal aj text. Dôležitý medzník v jeho živote znamenal rok 1950. Vtedy nastúpil ako redaktor do Československého

rozhlasu v Bratislave a v tomto povolaní zotrval 25 rokov. V rozhlase sa vytvoril kolektív, ktorý si vytýčil ďalej pokračovať v profesionalizácii slovenskej populárnej hudby. Preto v roku 1954 Andrej Lieskovský bol jedným z iniciátorov vzniku Veľkého sláčikového tanečného orchestra, ktorý viedol Vierošlav Matušik a s ktorým spolupracovala špičková garnitúra vtedajších interpretov (Melánia Ollárová, Jozef Kuchár, Bea Lüttmanová, Gabriela Hermeliová). Spoločiatku skladateľa predpokladali, že zvuk sláčikového orchestra bude vhodný najmä pre pomalé, lyrické piesne, a tak v rokoch 1954—55 vznikali pre toto teleso Lieskovského skladby: *Na dobrú noc bozk ti dám*, *Len malú chvíľu*, *Vám o láske spievam* a t. v ďalších rokoch (najmä v období 1956—61) z Lieskovského skladieb veľkú popularitu získali predovšetkým skladby v rýchlejšom tempe. Nadviazal v nich jednak na predchádzajúce trendy populárnej hudby (polka, fox-polka), ale využíval v nich aj vplyv swingovej hudby a juhoamerické rytmy. V tomto období spravidla každý rok priniesol niekoľko úspešných novinek Andrej Lieskovský a to približne v poradí: *Stále niečo zabúdam* (1956), *Nie som žiarlivosť*, *Ty ty ty*, *Nič krajšieho nepoznáš* (1957), *Môj manžel* (1958), *Skrýl sa mesiac za obláčik* (1959), *Don Juan* (1960), *Havana* (1961). V tomto stručnom výpočte sme zaznamenali len piesne, ktoré sa stali evergreenmi; kompletný zoznam by bol, samozrejme, podstatne väčší — do dnešného dňa Lieskovský skomponoval asi 170 skladieb. Uvedené a mnohé ďalšie piesne Andreja Lieskovského sa vo veľkej miere prispeli k tomu, že pôvodná tvorba slovenských skladateľov získala popularitu u širokých poslucháčskych vrstiev a v nejednom prípade prekonal ohlas zahraničných piesní. Napriek výrazným úspechom sa Andrej Lieskovský a jeho spolupracovníci neuspokojili s dosiahnutými výsledkami a pričínili sa o vznik prvého profesionálneho tanečného orchestra, ktorým je od r. 1960 Tanečný orchester Československého rozhlasu v Bratislave.

Tvorivá činnosť Andreja Lieskovského je až do súčasnosti neobyčajne rozsiahla. Okrem populárnych piesní napísal mnoho skladieb a inštrumentálnych úprav pre dychové orchestre, estrádne skladby a inštrumentálne sóla. Jeho cieľavedomá práca je v mnohom ohľade inšpiratívnym príkladom pre mladších skladateľov a jeho doterajšie dielo dobre dokumentuje kontinuitu vývoja slovenskej zábavnej hudby.

IGOR WASSERBERGER

Umenie organizovať kultúru

Pri príležitosti nedávnych 55-tych narodenín riaditeľa Slovenského hudobného fondu Alojza Stuzku sa stretol šéfredaktor nášho časopisu s jubilantom, aby si zrekapitulovali niektoré akcie a jubilant odpovedal na otázky.

Nedávno došlo k stretnutiu zástupcov hudobných fondov a partnerských organizácií socialistických krajín v Sofii. O čom ste rokovali a ako by ste hodnotili celkové výsledky?

Zástupcovia jednotne konštatovali, že v socialistickej spoločnosti rastie úloha hudby. Je to zákonitosť a hudobné fondy musia s tým všetkým počítať. Najskôr sme sa oboznamovali s praxou jednotlivých fondov socialistických štátov a zistili sme, že i keď v každej socialistickej zemi je rozdielny spôsob, akým sa prezentujú fondy, predsa všade je maximálna snaha podporovať tvorivú prácu a rozširovanie diel rôznych žánrov. Jasne sa ukázalo, že jedine socialistická spoločnosť je schopná vytvárať tak priaznivé podmienky pre hudobnú kultúru. Veľmi poučné boli informácie jednotlivých zástupcov, ako konkrétne postupujú v práci, čo všetko podporujú, akým systémom estetických kritérií pracujú a aké spoločenské miesto si už fondy vydobyli. Vcelku sa prišlo k uzáveru, že fondy sú veľmi závažný článok pri vzniku a propagácii angažovanej tvorby a majú plnú možnosť uplatniť svoje zásady v rámci svojej krajiny.

Ak hovoríte, že diskusia bola tak ujmavá, potom ste iste upozornili i na niektoré problémy? Čo vás zvlášť v tejto oblasti zaujalo?

Vieme, že existujú medzi štátmi kultúrne dohody, alebo že jednotlivé umelecké zväzy majú rad závažných dohôd, ktoré majú tiež slúžiť výmene skúseností a poznatkov. Konštatovali sme, že kultúrne a informačné strediská by sa mohli ešte viac využívať a cez tieto organizácie by sa mohla ešte viac propagovať súčasná tvorba. Pozitívne pracuje medzinárodná organizácia hudob-

ných knižníc pri UNESCO, ktorá sa veľmi využíva pri šírení hudobných materiálov. Sme tam tiež členmi a pozitívne tu hodnotíme prácu.

Keďže ste mali jubileum, býva žurnalistickým zvykom opýtať sa, ako chcete v ďalšej práci využívať svoje bohaté organizátorské skúsenosti a ako hodnotíte výsledky Slovenského hudobného fondu?

Od roku 1950, kedy som nastúpil ako referent v HAU a neskôr som bol vedúcim koncertného oddelenia, dostával som sa do sústavného kontaktu so skladateľským fondom a koncertným umením a organizoval som koncertný život na celom Slovensku. Zvlášť rád si spomínam na vtedajšie hudobné letá, ktoré ešte len začínali. V tejto organizátorskej sfére som zotrval až doteraz, i keď v rôznych funkčných zaobleniach. Po päťročnom pôsobení v Slovenskom hudobnom fonde považujem za najväčšie úspechy znovuzískanie vydavateľského oprávnenia pre SHF, vytvorenie uceleného zámeru propagácie slovenskej tvorby doma i v zahraničí, rozvinutie rozmnožovania a vydávania hudobných materiálov a odovzdanie tvorivého Domova skladateľov v Dolnej Krupej do užívania.

Dva výborné polorecitály

(tjane Nikolajevovej!) Odhalili pochopiteľne aj svoje umelecké naturely, ktoré sú predsa len rozdielne. Doménou Evy Dianovskej-Virsikovej je svet poézie, meditácie vyžarujúcej klud, čo zúročila v rozsiahlych plochách Schubertovej Sonáty B dur, op. posth. Má však zmysel aj pre živý spád a brilantný lesk. Určité rezervy sú zatiaľ v dramatických vyhradených úsekoch. To, čo mi u nej najviac imponovalo, bol intenzívny citový ponor, vyhrúbenosť detailov, osobitá tvorivá atmosféra, schopnosť budovať široké plochy. Nie práve najmenšie technické dispozície preukázala Virsiková v troch koncertných etudách — v Debussyho Chromatickej, Skriabinovej Es dur, op. 8 a v Lisztovej La Campanelle. Až na záver Campanelly a na dramatické orchole Skriabina vyznačovala sa jej hra ideálnou uvoľnenosťou hracieho aparátu, technickou istotou, brilanciou a sklonom k poetizácii aj v takej skladbe akou je Campanella.

Ak u Evy upájala stábebná celistvosť v Schubertovi, Cyril zaujal intenzitou muzikantskej výpovede a bohatstvom fantázie predovšetkým v Chopinových Baladách g mol a f mol. Priam sa stotožnil s ich svetom, s premenlivosťou ich výrazu, s virtuóznymi nárokmi a citovosťou. Podarilo sa mu, v ktorom dominovala predovšetkým jeho o-

sobnosť a suverénne technické zvládnutie. Niekomu mohol pripadať záver Balady f mol príliš impresionisticky neurčitý, ale silácka dramatickosť výrazu a prehnaná brilantnosť pasáží boli by anulovali prístup k predchádzajúcemu hudobnému toku. U nás neznáma II. klavírna sonáta Dmitrija Šostakoviča, op. 64 bola pre Dianovského priestorom k demonštrácii disciplinovaného a rozvážneho prístupu k stavbe pomerne širokých plôch za súčasného suverénneho zvládania technickej problematiky diela. Sympaticky vyznel v porovnaní s Chopinom triezvejší, rozvážnejší a výrazovo tiež úplne odlišný prístup k dielu.

Ak by sme chceli včleniť manželov Dianovských do kontextu mladej slovenskej klaviristickej generácie, museli by sme ich postaviť do špičky. Povedali nám veľa, ale nie všetko. Čakáme na ich prístup ku klasikom, k baroku, k súčasnej domácej tvorbe. Toto konštatovanie nie je myslenné ako výčitka, skôr ako provokácia pre usporiadateľov, aby im poskytli čo najskôr ďalší priestor k prezentácii. V. ČIŽIK

Vyžrebovanie súťaže na získanie nových predplatiteľov časopisu HUDOBŇÝ ŽIVOT

Vlajný úspech akcie na rozšírenie čitateľského okruhu časopisu Hudobný život podnietil redakciu zopakovať súťaž na získanie nových predplatiteľov aj tohto roku. Podmienky súťaže boli niekoľkokrát publikované v časopise. Každý, kto získal najmenej troch nových predplatiteľov, bol zaradený do žrebovania, ktoré sa uskutočnilo dňa 11. decembra 1978 v redakcii Hudobný život, za prítomnosti členov žrebovacej komisie D. Boberovej, V. Žitnej, A. Gabauer a A. Pavešicovej. Správnosť žrebovania osvedčila štátna notárka Katarína Likavcová zo Štátneho notárstva Bratislava I.

I. cenu — poukaz na voľný nákup tovaru do 1300 Kčs vyhrala Mária MOŠKOVÁ, Moussonova 3, 071 01 Michalovce.

II. cenu — poukaz na voľný nákup tovaru do 850 Kčs, vyhrala Viera Tannenbergerová, Azovská 6, 800 00 Bratislava.

III. — V. cenu — súbor gramoplatní vyhrali v poradí za sebou:

Oľga Pavlovská, Tolstého 11, 801 00 Bratislava, František Matúš, Marka Čuleňa 14, 080 00 Prešov, Slavomír Jakúbek, Pavlova 5, 800 00 Bratislava.

Vydavateľstvo OPUS prispelo do tejto akcie osobitnou kolekciou platní, ktoré redakcia Hudobný život zašle: Tomášovi Hejzlarovi, Riečnej 12, Praha, Jánovi Schultzovi, Prednádražie A/7, Trnava a Pavlovi Baxovi, K. Zetkinovej 12, Bratislava ako odmenu za získanie nových predplatiteľov.

Prvú až piatu cenu si môžu vybrať výhercovia na základe objednávky (bude im zaslaná do konca t. r.) v mieste svojho bydliska, gramoplatne vydavateľstva OPUS zašle redakcia Hudobného života priamo na adresy odmenených tiež do konca t. r.

Zomrel Stanislav Ďuriš

Dňa 24. novembra neočakávane zomrel vo veku 46 rokov Stanislav Ďuriš, zbormajster spevohry Novej scény v Bratislave. Krutá správa prekvapila a zarmútila všetkých, ktorí poznali tohto skromného, sympatického umelca i človeka.

Rodák zo Závažia (13. XI. 1932) po sedemročnom pôsobení v SEUK-u vo funkcii zbormajstra (1951-58) prišiel r. 1959 do spevohry Novej scény v Bratislave na post zbormajstra a zotrval na tomto mieste plných 19 rokov až do svojej predčasnej smrti. Jeho prvou samostatnou prácou v divadle bolo naštudovanie zborov do súčasnej opery sovietskeho skladateľa Solovieva-Sedoj Zlatý dážď (1959), poslednou Lehárov Gróf Luxemburg, za ktorého sa premiérového potlesku už nedomohol — zo-

mrel dva dni pred jeho premiérou. Medzi týmito dvoma hraničnými titulmi podieľal sa zbormajster Ďuriš ako spolupracovník na príprave asi 60. spevoherných predstavení — prakticky všetkých nových inscenácií našťudovaných v čase jeho pôsobenia na Novej scéne: na paletu jeho zborových naštudovaných nachádzajú sa klasické i súčasné opery, hudobné komédie, muzikály, ľudové spevohry, vaudevilly. Vedeniu a príprave zboru sa venoval s prikladnou svedomitosťou, zanietenosťou i odbornou erudíciou, ktorú si zvyšoval štúdiom zborového dirigovania na VŠMU. Dobré naštudované zborové, najmä v posledných rokoch, boli ozdobou nejednej inscenácie spevohry Novej scény. Jeho príkladná umelecká aktivita a kul-

túrno-spoločenská zaangažovanosť sa s úspechom uplatňovala i v kultúrnej úderke ZČSSP pri Novej scéne, ktorej bol spoluzakladateľom a s ktorou za viac ako 17 rokov absolvoval stovky vystúpení v podnikoch, závodoch, kluboch, JRD a iných inštitúciách. Za túto príkladnú obetavú činnosť získal spolu s kolektívom úderky viacero čestných titulov, diplomov a vyznamení.

Divadlo Nová scéna a s ňou celé slovenské spevoherné divadelníctvo strácajú v ňom rozhladeného talentovaného umelca i spoľahlivého spolupracovníka a vynikajúceho človeka. Bude nám všetkým, ktorí sme ho poznali a vážili si jeho prácu na Novej scéne, veľmi chýbať.

Češ jeho pamiatke. A. G.

HUDOBŇÝ ŽIVOT — dvojtyždenník. Vydáva Slovkoncert vo Vydavateľstve OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Vedúci redaktor: PhDr. Zdenko Nováček, CSC., zást. ved. redaktora: PhDr. Terézia Ursínyová, redaktorka: Viera Žitná. Redakčná rada: Pavol Bagin, Eubomír Čížek, prom. hist., Ladislav Dóša, Miloš Jurkovič, Alojz Luknár, prom. ped., Zdenko Mikula, PhDr. Michal Palovčík, MUDr. Gustáv Šulc, Bohumil Trnečka, Bartolomej Urbanec. Adresa redakcie: Gorkého 13/VI., 893 36 Bratislava, telefón: 338234. Administrácia: Vydavateľstvo OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Inzerčné oddelenie: Gorkého 13, 893 36 Bratislava. Tlačia Nitrianske tlačiarne, n. p., 949 01 Nitra. Rozširuje PNS. Objednávky predplatiteľov prijíma PNS — Ústredná expedícia tlače, administrácia odbornej tlače, Gottwaldovo nám. 48/IV., 805 10 Bratislava. Objednávky odberateľov v zahraničí prijíma SLOVART, úč. spol., Leningradská ul. č. 11/I., 896 26 Bratislava. Cena jedného výtlačku 2,— Kčs. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Indexné číslo: 492 15. Registračné číslo: SÚTI 6/10

(Dokončenie z 1. str.)

šujú a vari príliš zjemňujú. I tak je to nevedené, nekaždodenné muzikálové dielo, ktoré by mohlo byť pri väčších dramatických skúsenostiach autorov, menovite skladateľa, jednoznačným úspechom. Podobne priaznivý dojem zanechalo i Krušnohorské divadlo z Teplic „dievčenským“ muzikálom „Sestričky“ od autorov J. Brabca (hudba), J. Bednářa (libreto) a N. Prostějovského (texty piesní). Muzikál čerpá námet zo života študentiek zdravotníckej školy a vznikol na motívy úspešnej poviedky Valji Stýblovovej „Až bude padať hviezda“. Mladostou a optimizmom naplnené muzikálové dielko i pri svojich formovo-stavebných nedostatkoch (prívetim montážovitý libretto) zaujalo predovšetkým svojou bezprostrednosťou, sviežosťou, nefašovanou úprimnosťou a pravdivosťou miery citu hlavnej hrdinky Vítě i jej spoliťáčok, hľadajúcich si popri polopubertálnych citových zmätkoch a ťažkostiach svoje miesto v živote. Pozoruhodnou zložkou muzikálu je vynikajúco nakomponovaná hudba neúnavného, o pravý český muzikál sa systematicky usilujúceho J. Brabca. Jeho hudba k Sestričkám zaujme mnohými stránkami: úvodnou pôvabnou zborovou predhrou — ktorá sa stáva ústredným hudobným motívom zaznievajúcim v najroznejších variantoch pri vstupoch speváckeho a tanečného zboru do deja — humorno-popevkovými intonáciami i silnými lyrickými a dramatickými miestami. Pre tieto vlastnosti možno považovať Sestričky za úspešný muzikál schopný osviežiť repertoár každého nášho spevoherného súboru a svojím obsahom plne zaujať pozornosť mladého diváka. S veľkým záujmom sa očakával v Olomouci muzikálový „šláger“ minulej divadelnej sezóny „Cyran z predmestia“ v naštudovaní spevhry Novej scény v Bratislave. Mládežnícky, beatovo-rockový Cyran z predmestia M. Vargu a P. Hammela (hudba), A. Vášovej (libreto), K. Peteraja a J. Štrassera (texty piesní) potvrdil aj na prehliadke povest vynikajúceho, v našich domácich reláciách mimoriadneho muzikálového diela a stretol sa i v Olomouci s uznaním a obdivom. O kvalitách tohto diela, z domácich pokusov vari najlepšie spĺňajúceho náročné požiadavky muzikálového žánru, svedčí skutočnosť, že prejavili oň záujem viaceré naše divadlá: v tejto sezóne avizuje jeho uvedenie Brno, Praha, Olomouc a Teplice, po olomouckej prehliadke možno i ďalšie domáce a zahraničné súbory.

Súčasný muzikál zahraničnej proveniencie bol zastúpený na prehliadke tromi americkými a jedným sovietskym muzikálom. Azda najsilnejší zážitok z celej prehliadky poskytol americký muzikál „Kabaret“ J. Masteroffa (libreto) J. Kandra (hudba) a F. Ebba (texty piesní) v inscenácii pražského Hudobného divadla v Karlíne. Dej muzikálu je zasadený do berlínskeho lokálu z rozhrania 20. a 30. rokov — Kit Kat Klubu a na príbehu niekoľkých ľudí demonštruje zhubnosť narastajúceho fašizmu s jeho obľudnou ideológiou. Znovu sa tu potvrdilo, že muzikálu ako najpragmatickejšiemu divadelnému žánru súčasnosti nie je cudzia nijaká téma — i závažnú tému možno spracovať hudobno-zábavnou formou, divadelne pôsobivo a účinne. Jedinečné dielo, skvelá inscenácia! K jej úspechu veľkým podielom prispela i znamenitá réžia popredného operného režiséra K. Jerneka, efektná choreografia B. Füssegera, strhujúci sugestívny výkon R. Gabzdyla v postave Konferenciára, stelesňujúcej všetko dobové zlo a narastajúce nebezpečenstvo a úctyhodný výkon našej pophviezdy N. Urbánkovej, demonštrujúcej v postave speváčky Sally Bowlesovej okrem známých vokálnych predností i slušný dramatický talent. Tito umelci sa najviac pričínili o to, že Kabaret mal pravú kabaretnú atmosféru, v ktorej o to otrasnejšie vystupovali do popredia nebezpečná životná filozofia niektorých postáv a dobové politické súvislosti.

Americký muzikál „V Ríme na fóre — nezostal fór na fóre“ S. Sondheim (hudba a texty piesní), B. Sheveloveho a L. Gelberta (libreto), nemá síce myšlienkovú závažnosť Kabaretu, má však inú cennú devízu — vtip a humor. Práve tieto vlastnosti muzikálu, ktorého textovým podkladom je jedna z najlepších antických komédií „Lišiak Pseudolus“ T. M. Plautusa, využil pozoruhodným spôsobom kolektív spevhry Divadla Jonáša Záborského v Prešove. Prešovská inscenácia tohto humorom srsiaceho muzikálu je ozať „fórová“, v režijnohereckej zložke priam bravúrna. Prekypuje množstvom režijných nápadov, gagov, strhujúcim rytmom a dynamikou celého predstavenia a nie v poslednom rade komediálne rozpuťanými, pritom však disciplinovanými hereckými výkonmi, spomedzi ktorých dominoval Benko pohybovo skvelý Pseudolus. Kvality amerického muzikálu „Don Quijote“ (Man of La Mancha) N. Leigha (hudba), D. Wassermana (libreto) a J. Dariona (texty piesní) sú nášmu diváko-

vi už dostatočne známe z početných predchádzajúcich naštudovaní. Nová inscenácia tohto chýrneho muzikálu spevohrou Státného divadla v Ostrave síce znovu poukázala na jeho trvalé hodnoty, no inscenačne zostala iba na priemiernej úrovni. Terajšiu ostravskú inscenáciu Dona Quijota (uvedeného pod názvom Človek z kraja La Mancha) charakterizuje v režijnej zložke až akási operná preštylizovanosť, staticnosť, pre-kultivanosť režijných prostriedkov i aranžmán, ďalej herecká umiernenosť i niektoré slabšie spevácke výkony. Kladom je pekný výkon K. Holubáča v titulnej postave, solidne hudobné naštudovanie i výtvarné riešenie scény. Inscenácia ako celku však chýba pravá muzikálová forma, väčšia dávka dynamičnosti, schopnosť strhnúť a plne zaujať.

Sovietsku pôvodnú tvorbu reprezentovala na prehliadke hudobno-tanečná komédia „Chceme hrať a tancovať“ známym leningradským autorom A. Petrova (hudba), V. Konstantinova a B. Racera (libreto a texty piesní), ktorá patrí k najzávažnejším pokusom o pôvodný sovietsky muzikál. Je to hudobný výtvor typicky sovietskej proveniencie; vyrastá plne z domácich tradícií — zo sily a bohatstva sovietskeho baletného a tanečného umenia. Na dejovej osnove zvyrazňujúcej túžbu mladých absolventiek baletného učilišťa po príchode do vidieckeho divadla „hrať, spievať a tancovať“, sa komediálnou formou rieši názorový boj generácií, boj pokrokového s pohodlným, konzervatívnym a skostnatelým. Svieže dielko popretkávané tancom a spevom malo v spevohernom kolektíve divadla J. K. Tyla z Plzne od daného interpreta, hrajúceho túto vďačnú predlohu so zrejmu a očividnou chuťou.

Tri zostávajúce kolektívy sa predstavili hudobnými produkciami rozširujúcimi žánrovú paletu súčasného hudobnozábavného divadla. Mladý, ambiciózný činoherný súbor Severomoravského divadla v Šumperku uviedol v súčasnosti veľmi frekventovanú hru sovietskeho dramatika G. Gorina „Tyl Enšpigel“ (Thyl Ulenspiegel) popretkávanú niekoľkými piesňami J. Krčka (hudba) a J. Suchého (texty piesní). Ich predstavenie bolo typickou ukážkou činohry s piesňami a tancami, v ktorej piesňovotanečné vložky — i keď aj nie výnimočne hudobnej a choreografickej úrovne — tvorili organickú súčasť inscenácie.

Pražské divadlo Semafór reprezentovalo na prehliadke typ tzv. autorského divadla. „Smutek bláznivých paní“ — komorný, nostalgický muzikál vytvorený „na trocha iný spôsob...“ nesie výstižný podtitul „anatómia jedného sna“. Je pokusom rekonštruovať na scéne sen prostej osamelé ženy, márne túžiacej po dieťati. Hra, vyznievajúca ako balada o nenarodenom dieťati, je posunutá do snovej, smutno poetickéj atmosféry a odohráva sa vo zvláštnom svete, akoby mimo tohto storočia. Réžia E. Schorma a J. Suchého pracuje s veľmi rafinovanými divadelnými prostriedkami, ich inscenácia má znaky originálnej divadelnej poetiky, vychádzajúcej z typicky pražskej, ba možno povedať už „semafórovej“ tradície.

Nepríjemný zážitok pripravil účastníkom prehliadky domáci olomoucký súbor, ktorý namiesto pôvodného „veľkomuzikálového opusu na staroperuánske motívy“ s názvom Oljanta, uviedol z neospravedlivených príčin revuálnu operetu „Ples v hoteli Savoy“ P. Abrahama. Lacný až brakový operetný tovar ponúknutý v adekvátne lacnom, nevkusnom balení, nemal čo na prehliadke hľadať.

Súčasnou Prehliadkou bol aj jednoduchý odborný seminár k aktuálnym problémom súčasného hudobno-zábavného divadla, na ktorom vystúpili s príspevkami poprední teoretici a kritici tohto žánru, dr. I. Osolobě (Brno), dr. J. Fučač (Brno), L. Šterc (Praha), M. Weimann (Ostrava) a I. Rössler (Praha).

Olomoucká prehliadka ukázala, že s naším hudobno-zábavným divadlom to nie je také zlé, ako sa to neraz javí. Veď na prehliadke — až na jeden nešťastný prípad — nebolo slabé, resp. nezaujímavé inscenácie. Bez upadania do pocitu sebauspokojenia možno konštatovať, že máme pre tento žáner dostatočne široké autorské zázemie, ktoré — za výdatnej spolupráce našich interpretačne vyspelých súborov — je schopné produkovať kvalitnú hudobno-zábavnú tvorbu. Olomoucká prehliadka nás o tom názorne presvedčila. Dúfajme, že tomu tak bude i o dva roky, keď sa má obdobná prehliadka uskutočniť na Slovensku.

A. GABAUER

Hoci k osobnosti Karla IV. dodnes prechováva úctu všetky generácie českého i slovenského ľudu, jednako len prekvapilo, že výstava sa stretla s tak veľkým záujmom nášho obyvateľstva. Veď pre obrovský záujem musela byť predĺžená a počas päťmesačného trvania (júl — november) ju navštívilo vyše 600 000 záujemcov.

Expozícia udivila svojím rozsahom, množstvom dokumentov výtvarného umenia, listín, písomníctva i hudobných rukopisov. Mnohé písomné, výtvarné a hudobné pamiatky objavili sa tu ako existujúca skutočnosť ako svedkovia kultúry našej národnej minulosti.

Výstava bola v priestoroch tzv. starého paláca, tvoriaceho historické jadro Pražského hradu. V jeho najstaršej — najspodnejšej časti boli pre návštevníka veľkým magnetom pamiatky na Premysla Otakara II. (ktorý padol v boji r. 1278 a ktorého lebka a pohrebne insignie boli objavené len pred dvoma rokmi v jeho hrobke) a lebka Václava II., tohto umeniamilovného panovníka (vládol 1278—1305), básnika, hospodára i diplomata, ktorý počas svojej vlády združoval okolo seba básnikov a hudobníkov a sám umelecky tvoril.

Vo vynikajúcej expozícii korunovačných klenotov vynikala pôvodná Karlova koruna. Pozornosť ďalej pútali pergamenové listiny z doby vlády Karla IV., obzvlášť Zlatá bula Karla IV., typár pečatí Karlovej univerzity (ktorý na nás pôsobí ako vynikajúce umelecké dielo

skutočnosťou vo vývoji jednotlivosi v českých graduáloch a kancionáloch.

Notované rukopisy Karlovej doby obsahujú celý rad vtedy užívaných foriem. Napr. antifony, trakty, responzo-

Graduál arcibiskupa Arnošta z Pardubic — tretia štvrtina XIV. storočia.

Výstava „Doba Karla IV. v dejinách národov ČSSR“ a hudobné pamiatky

vysokých kvalít) i vlastný životopis Karla IV. — Vita Caroli — písaný pôvodne latinsky a ešte v dobe Karlovej preložený do češtiny.

Veľmi názorne tu bola zastúpená i bohatá knižná kultúra, ktorá v liturgických knihách zachovala obraz vtedajšej hudby. České rukopisy obsahujúce notáciu mali v Karlovej dobe už svoju stáročnú tradíciu, ako o tom svedčil vystavený Antifonár sedlecký z 13. storočia, ktorý prináša už český virgálny systém chorálnej notácie. Obsažný Misál Jana z Dražic (1333) prináša čo do obsahu i tvaru niektoré vplyvy francúzskej notácie. Karlova doba však vysoko ovplyvnila vývoj knižného umenia nielen výtvarne, ale i hudobne. Tak vzniklo

ria, sekvencie, hymny, žalmy, nešpory, časti omšového propria a ordinária, obzvlášť Glorimina a Sanctamina. Všetky tieto formy boli funkčné a slúžili liturgii. Vyžadovali zdatných spevákov i hudobne vyspelé zbory. Aj hudobný obsah teda svedčí o vysokej úrovni a význam vtedajších hudobných Čech. Výstava predstavila úmyselne výtvarne podotné notované rukopisy Karlovej doby napr. Pontifikál Alberta zo Stramberka z r. 1376 alebo Antifonár olomoucký z r. 1380. Obsažné a typické sú i Svätovitske nešpory (Vesperarium) z r. 1370.

Názorne bola na výstave zastúpená i doba husitská, ktorá bola inštalovaná vo vstupnej časti Vladislavskej sály. Obdivovali sme tu Kancionál jistebnický z r. 1420 so známou českou husitskou piesňou „Kdož jsá boží bojovníci“. Výtvarne i celou vonkajškovou úpravou je tento kancionál veľmi skromný, zato však svojim hudobným obsahom patrí k najzávažnejším prameňom českých dejín, pretože už v r. 1420 prináša celý rad spevov s českými textami. V tomto oddelení bolo možné obdivovať i slávne Husove spisy: Postila, Dcerka, Orthographie alebo Knížky o svatokupectví. Rovnako upútalo i dielo Petra Chelčického. Pätnáste storočie bolo zastúpené aj roudnickým kódexom s husitskými básňami, kde je hielou menzurálnou notáciou zaznamenaná pieseň „Jasná záře“. Bohato iluminovaný litoměřický kancionál patrí už českej kalíšnickej renesancii. Jeho tradičná jednotlivosná hudba s latinskými textami je písaná chorálnou notáciou typickej českej rombiky.

Z obdobia renesancie bol na výstave tlačený cestopis Kryštofa Haranta z Polžic s jeho šesťhlasným motetom výtlačným bielou menzurálnou notáciou.

Bohato a názorne bola predstavená i kultúra 15. a 16. storočia na Slovensku. Hudobné pamiatky reprezentoval Hanov kódex z roku 1487, v ktorom je zaznamenaný jednotlivosný chorál rombickou notáciou.

Azda sa v exponátoch trochu pozabudlo na českú bratskú ľudovú duchovnú pieseň, ktorá mala tak veľký ohlas nielen u nás, ale i za hranicami a ovplyvnila vývoj a tvar ľudového spevu.

Národné obrodenie bolo na výstave symbolicky zastúpené rukopisom Skroupovej spevhry „Dráteník“.

Dnešnú epochu, epochu socialistickej prítomnosti, s jej bohatou rozvinutou hudobnou kultúrou reprezentovali symbolicky skladatelia Václav Dobiáš s partitúrou svojej Slávnostnej fanfáry a Eugen Suchoň rukopisom Elégie pre klavír.

JITKA SNÍŽKOVÁ

Kráľ Václav II. medzi dvoranmi a minnesängrami — 1320.

okolo roku 1350 prepychové Antiphonarium chori nostri Bruno Thomansi, ktoré nadväzuje na bohato iluminovaný antifonár Alžbety Rejčky, notovaný kvadratickou notáciou rímskeho typu.

Doba Karla IV. priniesla hudbe mnoho impulzov. Predovšetkým sa vyvíjal a stabilizoval typ českej chorálnej notácie — tzv. česká rombika, ktorá je typická nielen tvarom nôt, ale i určitými notovými väzbami. Na výstave je vývoj tejto notácie doložený celým radom prameňov, napríklad Zaltárom karlštejskej kapituly z roku 1350. V Antifonári Arnošta z Pardubic z roku 1363 sa notovaný zápis dostáva už do ďalšieho štádia zjednodušených tvarov, čo je potom v 15. a 16. storočí rozhodujúcou

Evergreeny na Novej scéne

Franz Lehár: Gróf Luxemburg, opereta v dvoch častiach a štyroch obrazoch, libreto A. M. Wilner a R. Bodanzky, úprava a réžia B. Kramosil, preklad D. Heger, texty piesní P. Brhlvič, dirigent B. Slezák, zbormajster S. Ďuriš, choreografia J. Sabovčík, scéna O. Šujan, kostýmy S. Vaničková. Sólisti, speváci zbor, balet a orchester Novej scény. I. premiéra 25., II. premiéra 26. novembra 1978.

Menšia časť z toho, čo v súčasnosti spevohra Novej scény ponúka divákovi, patrí operete, väčší inscenačný úspech sa pripísal na konto realizácie ostatných titulov, ktoré z domácej či zahraničnej autorskej dielne prispeli do programovej skladby tohto súboru. Návštevnícke sympatie patria obom skupinám. Presvedčuje o tom aj teraz dobre obsadené hľadisko a najmä na záver sa ozývajúci výdatný aplauz.

Ako prezentovať dnes opusy tvorcov, ktorých talent a invenčia vyzdvihli spomedzi zástupu súvekých pisateľov a skladateľov operiet — a čas, hudobná i divadelná teória a najmä obecensť postavili medzi klasikov žánru? Inscenovať v tradičnej forme, alebo satirizovať (láka k tomu aj pocit povinnosti „odstúpiť“ od nie vždy duchom najbohatšieho deja a jeho slovnej prezentácie)? Hrať ľahko, milo, absolútne v operetnom štýle, alebo parodizovať? Vyjsť v ústrety tým, ktorí sú naplnení predsudkami voči žánru, alebo hrať pre tých, ktorí operetu obľubujú? Robí sa to i ono. Ak by sme hľadali odpoveď v prítomnej inscenácii Lehárovho Luxemburga, mohli by sme azda stručne — a zjednodušene konštatovať: hrá sa pri zachovaní pravidiel operetnej hry.

predstavenie má dostatočný spád i príťažlivosť, atmosféru „veľkej operety“ na subtilnejšom novoscenskom javisku vkusne navodzuje najmä výtvarná zložka, ale aj nápaditá Sabovčíkova choreografia (veľká baletná scéna mala v hľadisku najväčší ohlas).

Príťažlivý je však v prvom rade Lehár, jeho hudobná invenčnosť, štedrosť, jemne snované, uchu, vkusu i citu lahodiace, ale aj perliivo živé melódie, náročné a pestré hudobnojaviskové formy. Spevákove party jeho operiet sú pre interpretov nesmierne vďačné, ale žiadajú aj nemalý vokálny vklad, vysokú mieru spevákovej profesionálnosti (ako všetky party operetných klasikov). Neznesú parlandovanie. Ale tak isto aj čo ako pekný a cenný hlas, vlastne jeho majiteľ si v rámci prijatých pravidiel operetnej hry nemôže bez ujmy dovoliť odparlandovanie hereckej zložky. Získavanie spevákovej kvality, ktorá by disponovala aj potrebnými predpokladmi pre herecké stvárnenie úlohy je problémom pri inscenovaní klasických operiet, problémom nie len na Novej scéne... Úlohu spevákovej Angely Didierovej dali obe sólistky — alternantky, začínajúca Zuzana Maďarová, ale najmä Božena Polóniová solídne vokálne ozvučenie, dlhý však ostali vo výrazovej zložke, kde chýbala okrem iného pre tento „primadonský fack“ potrebná väčšia dôstojnosť a noblesa podania. Jozef Benedik (alternuje Enrico Manni) do titulnej postavy vložil zasa dostatok kreujúcich schopností, sympatický zjav, potrebnú dávku elegancie (drobnosti, stála korektúra šviháckych fúzikov, či nervózna vibrácia prstov pôsobila maniérivito, ne veľmi prispievajú ku charakterizácii postavy). Čestne zápasí aj s vokálnym par-

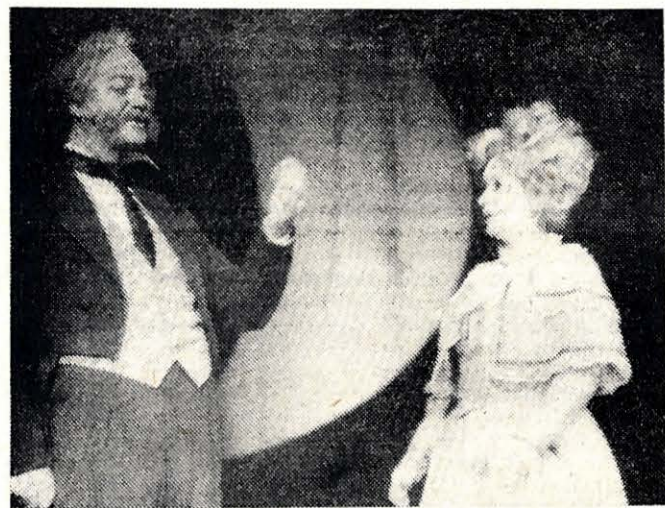

Božena Polóniová ako spevákka Angela Didierová v Lehárovom Grófovi Luxemburgovi. Snímka: F. Nemeč

tom, ibaže René je úloha pre tenor, po tejto stránke teda nie veľmi blízka barytonálnej farbe i charakteru Benedikovho hlasu. V mladokomickej dvojici Julietta a Brissard bola Gréta Švercelová s Jozefom Kirschnerom sviežejšia, dravšia, Mária Schweighoferová s Ladislavom Miškovičom zasa dokumentovali (na premiére však chvíľami pôsobiace unavene), že dôverne poznajú pravidlá operetnej hry. Gizelu Veclovú (alternuje Olga Gallová) v rozsahu skromnej úlohy grófky víta a sprevádza potlesk. V predstavení, ktoré by, zdá sa, prijalo aj starostlivejšie vypracovanie hereckej zložky, jemnejšie vybrúsenie postáv, dokázala — ako vždy — aj na malej ploche vystihnúť typ, zobraziť charakter.

Z. MARCZELLOVÁ

Krečinskij so sovietskymi host'ami

V. N. Barinin ako Muromskij a K. Kuzminová ako Atujevová. Snímka: A. Šmotlák

Sovietsky muzikál Krečinskij skladateľa Alexandra Kolkeru a libretistu Kima Ryžova predstavuje v súčasnosti vrchol sovietskej muzikálovej tvorby. Stal sa neodmysliteľnou súčasťou repertoáru sovietskych hudobno-zábavných divadiel a s úspechom prenikol i za hranice. Od mája roku 1976 je na repertoári aj spevohra bratislavskej Novej scény. Inscenácia tohto muzikálu pripravená v Bratislave pohostinsky dvoma významnými sovietskymi umelcami — národným umelcom RSFSR, režisérom G. P. Ansimovom a jeho asistentom I. Balasonom — bola výrazným umeleckým činom a navyše sa stala konkrétnym prejavom plodnej sa rozvíjajúcej divadelnej druž-

by medzi štátnym divadlom operety v Moskve a spevohrou bratislavskej Novej scény. Keďže Krečinského v inscenácii spomínaných umelcov má na repertoári aj družobné moskovské divadlo, stal sa tento muzikál jedinečnou príležitosťou k vzájomnej výmene sólistov a tým k ďalšej, veľmi konkrétnej a užitočnej forme spolupráce. Veď za obdobie necelých troch rokov od bratislavskej premiéry vystúpili sólisti moskovskej operety v Bratislave už trikrát, bratislavski v Moskve dvakrát, pričom vo výmene sólistov sa má ďalej pokračovať.

Naposledy vystúpili moskovski sólisti v bratislavskej inscenácii Krečinského 28. a 29. novembra m. r., a to v rámci Mesača ČSSR. Moskovčania sa v Bratislave predstavili opätovne v silnom, reprezentatívnom zložení — okrem už známych tvárí (zasl. umelec RSFSR V. N. Barinin ako Muromskij a zasl. umelkyňa RSFSR K. Kuzminová ako Atujevová) predstavili sa ďalší sólisti družobného divadla: V. N. Ševčev (Krečinskij), zasl. umelkyňa RSFSR S. P. Varguzová (Lidočka) a zasl. umelec RSFSR V. V. Fygin (Fiodor).

Čím zaujali, resp. prekvapili hosťujúci moskovski sólisti v Krečinskom? Zdanlivo ničím osobitým a mimoriadnym, ak máme na mysli násilné a viteravé upútavanie pozornosti na seba. Bolo však nemožné nevšimnúť si vysokú mieru profesionality — vokálnej, slovnej i herecko-pohybovej, ktorá charakterizovala ich pôsobivé kreácie, ako i schopnosť prirodzene a citlivo „zapadnúť“ do inscenácie inej režijnej a výtvarnej koncepcie (lebo moskovská inscenácia Krečinského tých istých režisérův je podstatne iná) a v nej sa s istotou pohybovať. S kvintetom moskovských sólistov si z domácich sólistov výborne rozumel najmä L. Miškovič v postave príživníka Rasputjeva, ale i zasl. umelec K. Vlach, stvárnňujúci statkára Nekkina. I keď inscenáciu Krečinského poznával na niektorých miestach už „zub času“ (dost citelne najmä v choreografii tanečných a pohybových scén), práve vystúpenie sovietskych hostí zdvihlo jej úroveň, dodalo obom predstaveniam punc sviatočnosti a vynikajúceho umeleckého zážitku, k čomu, ostatne, prispelo výrazným podielom i Macháčkovo hudobné naštudovanie, udržiavajúce si stále veľmi dobrú úroveň. A. G.

(Nitra, Humenné, Banská Bystrica, Prešov, Trnava...). O význame a úspechu tohto činu svedčí aj to, že KPU sa stali vzorom pre podobné hnutie v Čechách.

V päťdesiatych rokoch bol organizátorom tzv. Večerov hudby a poézie spojených s výstavami slovenských výtvarníkov. Na týchto podujatiach v závodoch a JRD — bolo ich vyše 200! — sa zúčastňovali skladatelia, spisovatelia, výtvarníci, aby po koncertoch besedovali s pracujúcimi a pomáhali tak šíriť umenie medzi najširšie vrstvy obyvateľstva.

Potreba užšieho a trvalého kontaktovania sa s českými hudobníkmi by zostala iba papierovou proklamáciou, keby sa nepremienila v konkrétne činy. Jedným z nich sú už dlhé roky spoločné koncerty našich národných skladateľských zväzov, na ktorých spoločne vystupujú českí a slovenskí koncertní umelci a vzájomne uvádzajú súčasnú slovenskú a českú tvorbu. Od r. 1974 ich bolo vyše 160. Ich iniciátorom a organizátorom bol Rudolf Vanek, ktorý aj takto dokumentoval svoj stály záujem o prinášanie niečoho nového, tvorivého do spoločnej práce, do zblížovania i vzájomného spoznávania českej a slovenskej hudobnej kultúry. Za túto systematickú prácu v spomínanej oblasti mu udelil Zväz českých skladateľov a koncertných umelcov v r. 1977 Čestné uznanie.

Veľkú zásluhu mal jubilant na vytvorení Kruhu mladých koncertných umelcov pri ZSS, ktorý má dnes vyše 40 členov. Mnohí z tejto plejády mladých interpretov sa v budúcich rokoch iste stanú členmi ZSS a budú platnou posilou pre náš hudobný život.

Nijaký výpočet aktivity — akokoľvek dlhoročnej — nemôže vyčerpať ľudský profil. Rudolfa Vaneka poznáme z osobných stretnutí ako človeka dobrého, ochotného, láskavého, vždy prístupného všetkému progresívnemu a novému. Práve mu, aby mu jeho príznačná pracovná iniciatíva, zmysel pre progres i dobré zdravie vydržali ešte po dlhé roky, aby tak mohol stále pomáhať svojisku hrievnou pri zveľaďovaní nášho bohatého hudobného života.

GRAMORECENZIE

JOHANNES BRAHMS: Klavírne triá
SUKOVO TRIO (Jan Panenka, Josef Suk, Josef Chuchro)
ZDENĚK TYLSAR (lesný roh)
SUPRAPHON stereo 111 2251 52 G

Po vyvrcholení sláčikovej komornej hry v skladbách viedenských klasikov a obzvlášť v Beethovenovej kvarteteovej tvorbe, začína u romantikov domlúvať klavírna komorná hudba. Udomáčkuje sa nový koncertantný štýl klavírnej komornej hudby.

Brahmsova klavírna komorná hudba zaujíma akési ústredné postavenie v celej dobovej literatúre. Po priekopníckej práci Roberta Schumanna, Brahms štandardizoval tento typ komornej hudby a dal mu novú, dovtedy neznámu platnosť.

Klavírne triá, ktoré nachádzali svoje modernejšie prvotiny v tvorbe Josepha Haydna, prekonalí obrovské vývojové metamorfózy už v Beethovenovom diele. Právom možno povedať, že klasicizmus doviedol tento druh komorného zoskupenia v rámci klavírno-komorných zoskupení na najvyššiu rovinu dokonalosti. Napriek tomu však znamená Schumann, Dvořák a Brahms ďalší významný kvalitatívny zlom vo vývoji tohto hudobného druhu.

Gramofónová nahrávka obsahuje okrem jedného posthumného diela — Triá A dur a klarinetového tria a mol. op. 114, všetky Brahmsove diela tohto druhu vrátane originálneho Triá Es dur, op. 40 pre lesný roh a klavír.

Za dominantu nahraných diel možno pokladať Trio C dur, op. 87 a Trio c mol, op. 101. Je zážitkom vypočuť si túto nahrávku, ktorá je výkonom mimoriadnej umeleckej úrovne Sukovho tria a spolupráce so Zdeňkom Tylsarom.

JÁN ALBRECHT

W. A. MOZART: Klarinetové kvinteto
A dur, KV 581

C. M. WEBER: Klarinetové kvinteto
B dur, op. 34

JOZEF LUPTÁČIK A SLOVENSKÉ KVAR-TETO
© OPUS stereo 9111 9696

O niektorých veciach sa píše náramne ťažko. Nakoniec sa predsa nájdú slová i vetičky, schodná cesta privádzajú pisateľa k vytúženému cieľu. No pozorný čitateľ potom, keď už je všetko čierne na bielom, ľahko vbadá, že sa ktosi vlastne celý čas iba ošival a všemožne usiloval, aby nebol „nevytresol“ nejakú prílišnú pravdu, čo by iní — rozumej inak na veci zainteresovaní — mohli považovať za hlbšiu post a jeho za hlupáka. Ešte šťastie, že veľakrát sa na nič nepríde, vďaka čomu sa dá písať aj o veciach neprijemných. Aká je to však radosť, keď má človek možnosť dotknúť sa číreho umenia — počuť hrať tak, ako si to doposiaľ iba v duchu predstavoval, spoznať dielo, ktoré každým tónom súzvučí s jeho schopnosťou vnútornej rezonancie, prečítať si múdry článok či knihu: a nakoniec aj dostať na recenzovanie príjemnú, radostnú, vyladenú platňu — takú, že vediac o tom predtým, bežal by si ju kúpiť (hoci kritici to zvyčajne nerobievajú). Počnúc hudbou a končiac spôsobom jej rozozvučania, cez obálku (jasnú), vylisovanie (čisté) a text (interesanťne naštýlizovaný) som mal práve takýto dojem z tejto platne. Najmä pre J. Luptáčika je reprezentatívna, lebo ho ukazuje v jeho najpravejšej podobe: ako muzikanta, čo zrástol so svojím klarinetom a teraz na ňom hrá. Celkom normálne a prirodzene práve táto závisť vzbudzujúca bezproblémovosť je základom, na ktorom stojí interpretácia klasiky. Môžeš vedieť celé traktáty o štýle, frázovaní a všetkom, čo s tým ide, naspamäť, Mozarta veru neohúriš ani neoklameš. No keď ti to „hrá“ tak bezchybne ako Luptáčikovi a navyše sa vieš aj potešiť hraným — cieľ je dosiahnuteľný. Rozdiely sú potom iba v odtieňoch. Špecifických drobnostiach, ktoré sa nedajú precizovať len tak od oka — a svojou delikátnou povahou by si žiadali hlbšie zblíženie, vecnejšiu argumentáciu — proste mikroskop. Som však presvedčený — a týka sa to tiež Slovenského kvarteta — že ani najdetailnejší pohľad by už k meritu veci nič podstatné nepriniesol. Mohol by iba ornamentami vyzdobíť ten pocit i názor, že túto platňu je radosť počúvať, že aj hudba je pekná, aj ju pekne hrajú. Že sa tu vychádza v ústrety tajnému želanu každej platne — nezapadať prachom v regáloch predajní a diskoték.

—K—

JUBILANT

S prvým dňom nového roku 1979 si slovenskí hudobníci pripomenú 65-ročné životné jubileum Rudolfa Vaneka, čestného člena Zväzu slovenských skladateľov, dlhoročného tajomníka Tvorivej komisie koncertných umelcov ZSS, organizátora nášho koncertného života, ktorý viac ako 26 rokov pracuje nielen v službách Zväzu, ale slovenskej hudby vôbec. Ocenenie jeho aktivity významným pracovníkom kultúry, ktoré prevzal na MK SSR dňa 29. novembra m. r., je verejnou poctou, spoločenským uznaním, akousi bilanciou a zhrnutím bohatej pracovnej cesty, ktorú Rudolf Vanek prešiel v záujme a v prospech našej hudobnej kultúry.

Ako absolvent Hudobnej a dramatickej akadémie pôsobil na viacerých miestach, aby svoje dlhoročné poslanie našiel na mieste pracovníka Zväzu slovenských skladateľov, kde vykonával kus cieľavedomej a mravčej práce, veľakrát neviditeľnej a skrytej za výsledným efektom, pretože jej zmysel spočíva v organizovaní, v kontaktovaní sa s početnou a rôznorodnou skupinou našich výkonných umelcov.

Nie jedna skladba slovenských autorov zaznela v živých po dobu práve zásluhou ponuky notového materiálu od tajomníka koncertných umelcov... myšlienka na prezentáciu mladých interpretov, ktorá je dnes samozrejmosťou každoročnou akciou v Trenčianskych Tepliciach, sa realizovala a smerovala práve od R. Vaneka... podobnú zásluhu má tento skromný pracovník na začatí činnosti Kruhu priateľov umenia, ktoré zakladal v spolupráci s miestnymi kultúrnymi inštitúciami

OBSAH HUDOBNÉHO ŽIVOTA 1978

ÚVODNÍKY, ÚVÁHY, STÁTE, ŠTÚDIE

Albrecht, J.: Leoš Janáček vo svetle európskej hudby	16/8
Blaho, J.: Odrasle idey VOSR v slovenskom opernom umení	1/3
Cesnaková — Michalcová, M.: Operná spoločnosť grófa Erdődyho v Bratislave	14/3, 15/3, 16/3
Dušinský, G.: Franz Schubert a hudobná minulosť Bratislavy	18/3
Dušinský, G.: Mendelssohnova návšteva Bratislavy	6/6
Gergelyi, O.: Z dejín slovenského organárstva	24/1
Hoza, Š.: Spomienky na Jarka Elena — Kaisera	12/7
Hüttel, W.: Bez geografických hraníc	6/6
Jiránek, J.: Zdeněk Nejedlý a jeho význam pre českú muzikológiu	3/8, 4/8
Křemery, J.: Hudobný turecký Eulenspiegel	5/2, 7
Kresák, M.: Prebudiť sa aktivita? Husliarstvo na Slovensku a jeho perspektívy	10/3, 7
Múdra, D.: K hudobnej histórii Bratislavy	21/8, 22/8
Nováček, Z.: Február 1948, roky okolo a naša hudba	4/1, 3 5/8, 6/8
Nováček, Z.: Za pevnosť marx-leninskej estetiky	9/1, 7
Nováček, Z.: Zdeněk Nejedlý a Slovensko	3/1
Očenáš, A.: Za nové tvorivé činy v mene socializmu a mieru	2/1, 3
Podracký, I.: O skladateľovi a skromnom človekovi	8/3
Šimůnek, E.: Aktívna povaha vnímania hudby	11/8
Šimůnek, E.: Obsahová povaha umenia	10/8
Šimůnek, E.: Významotvorná povaha umenia	7/1, 8; 8/8
Šimůnek, E.: Zážitková povaha umenia	9/8
Tarantová, M.: J. N. Hummel v pražskej spoločnosti	23/3
Tvrdoň, J.: Leoš Janáček a Slovensko	11/3, 12/3, 13/7
Vajda, I.: Najnovšie diela Eugena Suchoňu	14/1
Vajda, I.: Suchoňova operná tvorba	17/3, 7
Vitula, J.: Hudobný fenomén storočia — H. v. Karajan	7/6, 8/6, 9/6, 10/6
Vysloužil, J.: Československá pocta Leošovi Janáčkovi	5/1
Zeljenka, I.: Nielsen o hudbe	16/4
—zn—: 60 rokov od vzniku spoločného štátu	21/1

ŠKOLSTVO A HUDOBNÁ VÝCHOVA

Čobejová, M.: O problémoch vokálnej prípravy (Š. Hoza)	13/2
Danišovský, J.: Metodické príručky	3/2
Francisci, O.: Čo nového priniesli pre deti?	12/2
Gáborová, M.: Koncert učiteľov LŠU	7/2
Galovcová, V.: Stretnutie v Csongráde	18/2
Hochel, S.: Seminár učiteľov LŠU	9/2
Hornoveská, E.: Mládež spieva	15/2
Hoza, Š.: Hudba a spev v prvom učiteľskom ústave na Slovensku	19/2, 20/2, 21/2, 22/2
Hrdinová, J.: Celonárodná súťaž LŠU v klavírnom oddelení	10/2
Jakubcová, D.: Dve učebnice pre konzervatóriá	23/2
Jakubcová, D.: Metodické príručky	3/2
Michalica, P.: Malí muzikanti a iné práce O. Pavlovskej	2/2
Mikulášová, O.: ...a poslucháči VSMU	7/2
Móži, A.: Čaro úspechu Heleny Jurasovovej	10/2
Ondrášek, I.: Dvakrát o Čarovnej flaute	14/2
Pavlovská, O.: Nová pomôcka	6/2
Polakovičová, V.: Noví absolventi	7/2
Potemrová, M.: K článku Hudba a spev v prvom učiteľskom ústave na Slovensku	24/2
Rychlo, R.: Nová učebnica hudobnej pedagogiky	5/2
Strausz, M.: Nové cesty spolupráce konzervatórií a LŠU	12/2
Svetový kongres v Kanade	6/2
—šu—: Jubilujúca škola	15/2
Višňovská, E.: Obeť mimškolárskej práce	4/2
Višňovská, E.: Využívame poznatky zo zborníkov v praxi?	13/2
Žitná, V.: Návšteva na LŠU v Martine	8/2
Žitná, V.: Návšteva na LŠU v Nových Zámkoch	9/2
Žitná, V.: Piate stretnutie Hudobnej mládeže Slovenska	17/2

TVORBA

Bážík, M.: Dvanásť (I. Podracký)	15/5
Gresák, J.: Panychida (T. Ursínyová)	11/5
Janáček, L.: Po zarostlém chodníčku (N. Bezeková)	10/7
Lutoslawski, W.: Priestanstvá sna (Zieliński, T.)	19/5
Očenáš, A.: Koncert pre husle a orch. op. 47 (N. Hrčková)	2/5
Parík, I.: Jesenné stádo pre soprán a klavír (V. Donovalová)	9/5
Suchoňova operná tvorba (I. Vajda)	17/3, 7
Suchoňove najnovšie diela (I. Vajda)	14/1

KONCERTY, FESTIVALY, PREHLIADKY, SÚTAŽE

—: Banskobystrický spevokol Hron	12/7
Adamčiak, M.: Mladé pódium 1978	20/4
Adamčiak, M.: III. týždeň slovenskej hudobnej tvorby — Komorné koncerty	6/4, 7
Albrecht, J.: Mimoriadny zážitok	19/4
Berger, I.: Nedeľné dopoludnie v Galérii	21/7
Bernátová, Z.: Parížske husľové duo	13/4
Braniš, F.: Prix Bratislava '78	23/8
Bydlíšková, L.: Absolventský recitál M. Lenkovej	12/4
Bydlošková, L.: Po organovom recitáli	11/4
Čárška, E.: Kultúra — alebo letný maratón	17/1, 8
Čárška, E.: Leningradská hudobná jar	10/6
Čárška, E.: Musica antiqua Europae orientalis	20/6
Čárška, E.: Oslavy dvestoročnice J. N. Hummela	23/1
Čárška, E.: Recitál Ferdinanda Klindu	5/4
Čížik, V.: Absolventský recitál	18/5
Čížik, V.: Berlínske postrehy	23/6
Čížik, V.: Dva výborné polorecitály	24/7
Čížik, V.: XII. prehliadka mladých koncertných umelcov v Trenčianskych Tepliciach	17/4
Čížik, V.: Konfrontácia klaviristov	3/4
Čížik, V.: Muzikant contra pedant	16/7
Čížik, V.: Pero a taktovka Otakara Taktakišviliho	6/5
Čížik, V.: Slovenská filharmónia 2/4, 4/4, 5/4, 7/4, 8—10/4, 12/4, 15/4	24/4
Čížik, V.: Vysoký štandard	11/4
Čuchran, V.: Medzinárodná akordeónová súťaž — Coupe mondial	21/7
Čurilla, Š.: Koncerty v Košiciach	7/4
Čurilla, Š.: Koncert z tvorby Leoša Janáčka	12/3
Čurilla, Š.: Košická kytica Eugenovi Suchoňovi	20/8
Čurilla, Š.: Organový festival KHJ	16/7
Čurilla, Š.: Z jesenných koncertov (Košice)	24/4
Danišovský, J.: SFZ v Lyone a Linzi	17/6
D. M.: Z jesenných koncertov (Košice)	24/4

Dóša, L.: Prehliadka organistov	3/4
Duffek, K.: Z jesenných koncertov (Piešťany)	24/4
Dušinský, G.: Andrea Šestáková — Rozínová —emka—: Igor Oistrach	11/1
—er—: Huslista Jozef Toporcer	13/5
Fedorovová, V.: Nezabudnuteľná atmosféra	5/4
Földesová, M.: Prehliadka sláčikových kvartet	11/4
Frattani, A.: Opereta a balet na „Festivale dvoch svetov“	8/7
Fulka, V.: Slávnostný koncert	19/6
Gáborová, M.: Koncert učiteľov LŠU	7/4
—hd—: Objavenie dvoch árií	7/2
Hejzlar, T.: Z Pražskej jari	3/4
Holubová, E.: Z medzinárodného hudobného festivalu Brno '78	14/4
Hornoveská, E.: Mládež spieva	23/5
Hrdinová, J.: Celonárodná súťaž LŠU v klavírnom oddelení	15/2
Hudák, J.: Bratislavská lýra '78	10/2
Hurník, I.: Umenie dvadsiatich prstov	13/1, 8
—ch—: Recitál Army Skuhrovej	12/8
Chalupka, E.: III. týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby — Orchesterálne koncerty	8/4
Chalupková, V.: Jozef Podhoránsky	6/1, 4
Křemery, J.: Sofijské hudobné týždne	4/5
Kresák, A.: Prvá úspešná bilancia	15/6
—ky—: Dni bulharskej hudby	5/4
Kyselová, N.: Duo Posoniensis v Zrkadlovke	11/1
Kyselová, N.: Festival komornej hudby	8/4
Kyselová, N.: Komorný koncert v Zrkadlovej sieni	18/7
Kyselová, N.: Orchester VUS komorne	6/7
—ls—: Festival politickej piesne v Martine	11/5
Marenčinová, D.: Po XXIII. KHJ	4/4
Marenčinová, D.: Štátna filharmónia v Košiciach	16/5, 7
Matuš, F.: Dni komornej hudby v Lancute	10/4
Matuš, F.: XX. prešovská hudobná jar	18/6
Mésárosová, M.: Bratislavský komorný zbor úspešný	9/7
—mg—: Výhľady do sezóny	17/7
Michalová, E.: Dni komornej hudby	18/1
Mikulášová, O.: ...a poslucháči VSMU	2/4
—MK—: Mekka husliarov	7/2
Móži, A.: Koncerty z diela D. G. Speera	3/8
Nováček, Z.: Bayreuth '78	19/5
{O}: Komorný orchester Konzervatória	17/6
—om—: Kamila Klugarová	7/4
Ondrášek, I.: Večer konzervatoristov	4/4
Pittner, A.: Celoslovenská akordeónová súťaž	4/2
Podracký, I.: Koncert jubilujúcemu skladateľovi	8/2
Podracký, I.: Lúčnica výborne spievajúca	20/4
Podracký, I.: Varšavská jeseň 1978	17/4
Polakovičová, V.: Hudobný turecký Eulenspiegel	21/6
Polakovičová, V.: Nedeľné dopoludnie	5/2
Polakovičová, V.: Noví absolventi	2/7
Potemrová, M.: Budapeštianske umelecké týždne '78	7/2
Pragant, J.: Kociánova husľová súťaž	23/6
—r—: Prehliadka súčasnej slovenskej tvorby	12/2
—ra—: Mimoriadny zážitok	1/1, 3
Rajterová, A.: Interforum 1978	19/4
Rajterová, A.: Salzburg 1978	16/6
Raková, E.: Koncert moskovských a bratislavských detí	19/6
Rolinová, D.: Malí muzikanti na Myjave	2/4
Schultz, J.: Z jesenných koncertov (Trnava)	15/7
Skála, P.: Nad týždňom novej tvorby českých skladateľov	24/4
Sliacka, D.: S Karolom Illekom o súťaži a seminári kontrabasistov	8/3
Steinmetz, K.: Ostravská „Hudobná súčasnosť“	21/6
Suhajda, O.: Slovenská filharmónia	24/4
Sustykevičová, L.: Koncert SOČR	9/4
Sustykevičová, L.: Prečo malá návštevnosť?	11/4
Urbančíková, L.: Po XXIII. KHJ	2/7
Ursínyová, T.: Poznaňské fresky	16/5
Ursínyová, T.: Trenčianskoteplické hudobné večery	11/6
—uy—: Slovenská filharmónia	15/1
Vajda, I.: Sofijské hudobné týždne	10/4
Varga, J.: Peter Schreier ako dirigent	15/6
Wasserberger, I.: Šesť koncertov kvalitného jazzu	13/6
Z. B.: Slovenská filharmónia	11/8
—zs—: Konfrontácia	12/4
—ZS—: Stará hudba v Klariskách	7/4
—zs—: V štýle komorného muzicírovania	15/4
Žitná, V.: XII. prehliadka mladých koncertných umelcov v Trenčianskych Tepliciach	1/4
Žitná, V.: Jubilujúcemu skladateľovi	17/4
Žitná, V.: Venované Eugenovi Suchoňovi	9/4
Žitná, V.: Z Pražskej jari	13/1
—žk—: Camerata slovaca inštrumentálne	14/4
—žk—: Umenie čembalovej hry	12/5
	11/4

BHS

Adamčiaková, V.: Široký priestor klavíru	22/4
—ags—: Pred MTMI 1978	18/2
Čárška, E.: Hostujúce komorné súbory	23/4
Čížik, E.: VII. muzikologická konferencia	21/1
Čížik, V.: Interpódium 1978	21/4
Čížik, V.: Slovenská filharmónia	22/4
Čížik, V.: Široký priestor klavíru	22/4
—ip—: Festivalový Janáček	22/5
Kyselová, N.: BHS 1978	20/1
Kyselová, N.: Výberové kole MTMI	22/7
—ky—: Suk a Hála	21/4
Marcellová, Z.: Pocta tvorcovi	21/5
Podracký, I.: Domacia skladateľská prezentácia	22/5
Podracký, I.: London Sinfonietta	21/5
Podracký, I.: Lotyšskí hostia	21/5
—vr—: ...a Messiaen	22/5
—š—: Stretnutie dramaturgov	23/4
Ursínyová, T.: Príležitosť pre operu	22/1, 3
Ursínyová, T.: Rezultáty MTMI s malým zamyslením	21/3, 3
Žitná, V.: Z orchestrálnych koncertov	22/4

DIVADLO

Beneš, J.: Skamenený (I. Vajda)	6/5
Čajkovskij, P. I.: Eugen Onegin (Z. Marczellová)	24/5
Dusík, G.: Hrnčiarsky bál (L. Urbančíková)	4/5
Hervé, F.: Mamezelle Nitouche (uy)	3/7
Ibert, J.: Angelika (E. Michalová)	15/5
Janáček, L.: Jej pastorkyňa (J. Blaho)	4/5
Janáček, L.: Káťa Kabanová (A. Gabauer)	6/5

Meier, J.: Dreváky [E. Michalová]	— — — — —	15/5
Prokofiev, S.: Popoluška [—ev—]	— — — — —	10/5
Puccini, G.: Dievča zo Západu [E. Michalová]	— — — — —	8/5
Suchoň, E.: Krútnava [Z. Marczellová]	— — — — —	21/5
Sedrin, R.: Anna Kareninová [—uy—]	— — — — —	1/4
Verdi, G.: Aida [T. Ursínyová]	— — — — —	14/4,7
Verdi, G.: Falstaff [E. Michalová]	— — — — —	24/5

[ab]: Opera a balet SND v Berlíne	— — — — —	12/1
Bartko, E.: Začarovaný kruh	— — — — —	18/5
Blaho, J.: Národná opera zo Sofie	— — — — —	11/1
Blaho, J.: Odras ideí VOŠR v slovenskom opernom umení	— — — — —	1/3
Frattani, A.: Absolutorium premiére v Rímskej opere	— — — — —	12/6
Frattani, A.: Opereta a balet na „Festivale dvoch svetov“	— — — — —	19/6
Gabauer, A.: Olomouc '78	— — — — —	24/1,8
Gabauer, A.: Štyri večery s Kyjevskou operetou	— — — — —	8/1
G. R.: O vystúpení SND v Berlíne	— — — — —	16/7
Heerenová, P.: Brno s divadelnými plánmi	— — — — —	18/2
Heerenová, P.: Romeo a Júlia operne	— — — — —	12/4
Jurasovová, H.: Helena Bartošová-Schützová spomína	— — — — —	16/2
Kriška, B.: Týždeň v Holandsku	— — — — —	24/6
Laveland, K.: Ďalšie operné centrum v Anglicku	— — — — —	4/6
—mg—: Balet je umením mladých	— — — — —	17/5
Müllerová, L.: Operné štúdio v Bruseli	— — — — —	4/6
Ondrášek, I.: Operný zápisník	— — — — —	1/4, 5/4, 8/5
—r—: Prehliadka súčasnej slovenskej opernej tvorby	— — — — —	1/1,3
Skarbová, S.: Rossini v Paríži	— — — — —	7/6
Sulc, M.: Premiéry Šostakovičovej Kataríny Izmajlovovej	— — — — —	7/4
Ursínyová, T.: Príležitosť pre operu	— — — — —	22/1,3
Ursínyová, T.: Problémy malej opernej scény	— — — — —	3/5
Varga, J.: Brnenská Aida	— — — — —	13/5
Varga, J.: Dva postrehy z Budapešti	— — — — —	14/6
Varga, J.: Trikrát Balanchine	— — — — —	4/6

INTERVIEW, PROFILY, ROZHOVORY

A potom všetci spievali „Matildu“ [H. Belafonte]	— — — — —	6/8
Adamčiaková, V.: Peter Dvorský	— — — — —	20/4
Adamčiaková, V.: Svetozár Stúr	— — — — —	18/4
—ala—: O výmene hodnôt s T. Šaraiom	— — — — —	3/6
Blaho, J.: Galina Savová	— — — — —	5/6
Blaho, J.: Jozef Konder	— — — — —	9/4
Cech, V.: Roswitha Trexlerová	— — — — —	9/6
Čížek, E.: Suchoň o iných	— — — — —	19/8
Čížek, E.: Suchoň o niektorých svojich dielach	— — — — —	20/8
Čížek, E.: Suchoň o svojej mladosti	— — — — —	17/8
Čížek, E.: Suchoň o svojich učiteľoch	— — — — —	18/7
Čížik, V.: Peter Toperczer	— — — — —	12/5
Čobejová, M.: O problémoch vokálnej prípravy so Štefanom Hozom	— — — — —	13/2
Čurilla, S.: V. Čuchran úspešný v ZSSR	— — — — —	3/2
[d]: Ferdinand Klinda	— — — — —	9/3
Danišovský, J.: SFZ s novým zbormajstrom — L. Mátlom	— — — — —	19/3
E. B. Úspech slovenského baletu [L. Vaculik]	— — — — —	20/2
Fabian, I.: György Ligeti	— — — — —	19/4
Fukačová, J.: Janáčkovský dirigent — F. Jilek	— — — — —	13/7
Fukačová, J.: Päť otázok predsedovi [Z. Mrkos]	— — — — —	19/8
Gabauer, A.: Gizela Veclová	— — — — —	13/8
G. R.: Elena Kittnarová	— — — — —	9/3
Hejzlar, T.: Charles Mackerras	— — — — —	18/6
Hulá, M.: Zahraničná operná novinka [R. Hanelle]	— — — — —	8/6
—k—: Klára Havlíková	— — — — —	1/3
Kovářová, D.: Andrej Očenáš národným umelcom	— — — — —	9/3
Krupholz, L.: Svetlana Navasardianová	— — — — —	12/6
Kyselová, N.: Jubileum Ústrednej hudby MV SSR [M. Galovec]	— — — — —	14/7
—mg—: Balet je umením mladých	— — — — —	17/5
M. G.: O smerovaní spevohry NS [B. Kramosil]	— — — — —	12/1,8
Michalica, P.: Malí muzikanti a iné práce Dr. O. Pavlovskej	— — — — —	2/2
—N—: S L. Marcingerom na tému: Korepetícia — sólová hra	— — — — —	2/8
— životná prax —	— — — — —	8/8
—N—: Zita Strnadová — Paráková	— — — — —	5/8
Pohronec, J.: O problematike zborového spevu [Š. Klimo]	— — — — —	4/2
Polakovičová, V.: Marica Dobiášová - Kopecká	— — — — —	15/3,8
—r—: Husfóve duo A. Plaskurová — V. Šimčíško	— — — — —	1/1
—R—: O najdôležitejších úlohách [J. Kot]	— — — — —	2/8
Red.: SZSU — O jednom z najstarších [V. Jakubík, T. Sedlický]	— — — — —	21/6
Slacka, D.: S Karolom Illekom o súťaži a seminári	— — — — —	15/2
kontrabasistov	— — — — —	16/6
Šuhajdová, J. Mária Lenková	— — — — —	12/6
Sulc, M.: Sláčikové kvarteto La Salle	— — — — —	13/2
Urbančíková, L.: Košické kvarteto	— — — — —	20/5,7
Ursínyová, T.: Alžbeta Bukoweczka	— — — — —	19/1
Ursínyová, T.: Bartolomej Urbanec	— — — — —	15/8
Ursínyová, T.: Ján Albrecht o perspektívach súboru	— — — — —	3/5
Musica aeterna	— — — — —	23/1,8
Ursínyová, T.: O návrate k janáčkovskej partitúre [V. Málek]	— — — — —	7/8
Ursínyová, T.: Problémy malej opernej scény [M. Šmíd]	— — — — —	24/7
—uy—: Magdaléna Blahušiaková	— — — — —	17/2
—uy—: Zisky a rezervy [B. Režucha]	— — — — —	21/3
—zn—: Umenie organizovať kultúru [A. Stuška]	— — — — —	
Žitná, V.: Piate stretnutie Hudobnej mládeže Slovenska	— — — — —	
[J. Pragant, P. Baxa, J. Podhorný, A. Juriga]	— — — — —	
Žitná, V.: S dirigentom ŠKO E. Fischerom	— — — — —	

ROZHLAS, TELEVÍZIA

Adamčiaková, V.: Plná inšpirácie a poézie	— — — — —	10/5
Adamčiaková, V.: Rozhlasový zápisník	— — — — —	14/2
Braniš, F.: Prix Bratislava '78	— — — — —	23/8
Domanský, H.: BHS na vlnách éteru	— — — — —	21/2
Drlik, V.: V romantickom duchu	— — — — —	21/7
Podracký, I.: Rozhlasový zápisník	— — — — —	23/2
Stědroň, B.: Rozhlasový zápisník	— — — — —	5/2, 7/6
Urbančíková, L.: K rozhlasovej päťdesiatke	— — — — —	2/3,7
Ursínyová, T.: Rozhlasová žatva '77	— — — — —	5/5
—uy—: Rozhlasový zápisník	— — — — —	6/2, 22/2
Žitná, V.: Rozhlasový zápisník	— — — — —	2/2
...		
Berger, R.: K otázkam filmovej a televíznej hudby	— — — — —	19/3
Bernátová, Z.: Hudba z obrazovky	— — — — —	1/2
Hejzlar, T.: Vavriny na televíznom festivale	— — — — —	16/4
Lexmann, J.: K otázkam filmovej a televíznej hudby	— — — — —	19/3
Režuchová, V.: Televízny zápisník	— — — — —	8/2
Rolinová, D.: Kľúč k hudbe	— — — — —	24/2
Ursínyová, T.: Nad televíznou podobou Vzkriesenia	— — — — —	1/2
Ursínyová, T.: Televízny zápisník	— — — — —	7/7

KONFERENCIE, SEMINÁRE, STRETNUTIA, SYMPOZIA

Bernátová, Z.: Domov a svet v diele národného umelca	— — — — —	13/3
M. Schneidra Trnavského	— — — — —	22/1
Čížek, E.: VII. muzikologická konferencia	— — — — —	

Dibák, I.: Stretnutie mladých skladateľov ČSSR a ZSSR	— — — — —	2/6
Fukač, J.: O slovanskej hudbe	— — — — —	23/5
Hochel, S.: Seminár učiteľov LŠU	— — — — —	9/2
Kf: Stretnutie Hudobnej mládeže ČSR	— — — — —	14/2
Krbata, P.: O vzťahoch umenia a vedy	— — — — —	1/4
Lengová, Z.: O etnomuzikologickom seminári	— — — — —	21/7
—R—: Z aktívu Slovkoncertu	— — — — —	6/3
Svetový kongres v Kanade	— — — — —	6/2
—š—: Stretnutie dramaturgov	— — — — —	23/4
—uy—: Užitočné kontakty	— — — — —	9/8
Vysloužil, J.: Pred dialógom o hudobnej kultúre Slovanov	— — — — —	18/4
Žitná, V.: Leoš Janáček a dnešok	— — — — —	23/5
Žitná, V.: Piate stretnutie Hudobnej mládeže Slovenska	— — — — —	17/2
Žitná, V.: VII. seminár mladých muzikológov	— — — — —	12/3

JUBILEÁ, VÝROČIA

Buchta, Ludovít [M. Bulla]	— — — — —	3/7
Destinnová, Ema [J. Blaho]	— — — — —	6/3
Donovalová, Viera [M. Adamčiak]	— — — — —	6/3
Einem von, Gottfried [v]	— — — — —	7/7
Elen — Kaiser, Jarko [Š. Hoza]	— — — — —	12/7
Fedor, Viliam [E. Filipová]	— — — — —	4/7
Fischer, Karol [LV]	— — — — —	2/2
Gašparek, Tibor [M. Kresák]	— — — — —	3/3
Ginelli, Ferdinand [Š. Čurilla]	— — — — —	13/7
Holoubek, Ladislav [Z. Marczellová]	— — — — —	17/3
Hrk, Ján [—FB—]	— — — — —	15/7
Hummel, Johan Nepomuk [E. Čársku]	— — — — —	23/1, 24/6
Kantor, Štefan [D. Jakubcová]	— — — — —	15/7
Karin, Michal [V. Čížik]	— — — — —	7/3
Karajan von, Herbert [Vitula, J.]	— — — — —	7—10/6
Košler, Zdeněk, [V. Adamčiaková]	— — — — —	7/3
Kresánek, Jozef [L. Mokry]	— — — — —	24/3
Kuchár, Jozef [A. Gabauer]	— — — — —	17/7
Lenský, Ctibor [Z. Cón]	— — — — —	8/7
Lieskovský, Andrej [I. Wasserberger]	— — — — —	24/7
Lúčnica a Technik [T. Ursínyová]	— — — — —	13/4
LŠU na ul. Obrancov mieru [—šu—]	— — — — —	15/2
Macháček, Zdeněk, [A. Gabauer]	— — — — —	15/7
Mayrberger, Karl [G. Dušínský]	— — — — —	21/8
Nováček, Zdenko [E. Čížek]	— — — — —	16/3
Orfionov, Anatolij [T. Ursínyová]	— — — — —	23/7
Prokofiev, Sergej [I. Vajda]	— — — — —	5/6
Ruská zborová spoločnosť [V. Iljin]	— — — — —	22/6
Schleicher, Ladislav [G. Dušínský]	— — — — —	23/7
Schubert, Franz [á]	— — — — —	20/3
Slezák, Bohuš [A. Gabauer]	— — — — —	2/7
Stanček, Ladislav [L. Korbeľ]	— — — — —	5/7
Šamko, Jozef [J. Tvrdoň]	— — — — —	5/7
Šimová, Olga [T. Ursínyová]	— — — — —	20/7
Ústredná hudba MV SSR [N. Kyselová]	— — — — —	14/7
Váňa — Psota, Ivo [B. Štědroň]	— — — — —	12/7
Wagner, Samuel [Gergelyi, O.]	— — — — —	19/7
Zajko, Jozef [ab]	— — — — —	11/7
Zavarský, Ernest [J. Albrecht]	— — — — —	18/7

NEKROLÓGY

Čabiňák, Mikuláš [L. Ur]	— — — — —	19/7
Dobiáš, Václav [Z. Nováček]	— — — — —	11/3
Đuriš, Stanislav [A. G.]	— — — — —	24/7
Erml, Jan [jfk]	— — — — —	13/7
Gajdoš, V. J. [E. Ballová]	— — — — —	22/6
Chačaturian, Aram [—R—; Čížek, E.]	— — — — —	10/4, 11/3
Móry, Ján [Š. Hoza]	— — — — —	11/7
Neshyba, Ladislav [—BJ—]	— — — — —	15/4
Šimák, Jozef [—n—]	— — — — —	23/7
Štefko, Ján [J. Dolný]	— — — — —	5/7
Taraba, Bohuslav [—uy—]	— — — — —	23/7

KNIHY, HUDOBNINY

Albrecht, J.: Marginálie k premenám hudobnej štruktúry	— — — — —	7/3
[I. Šišková]	— — — — —	8/7
Brožik, V.: Marxistická teória hodnotenia [B. Vargic]	— — — — —	14/8
Čechy rezervoár hudobnosti. Zborník [J. Fukač]	— — — — —	12/5
Hudobný archív I. Zborník MS [E. Michalková]	— — — — —	14/8
Hudobný archív II. Zborník MS [D. Múdra]	— — — — —	19/5
K úplnému vydaniu Hudobného tureckého Eulenspiegla	— — — — —	7/7
[J. Albrecht]	— — — — —	23/
Kobyliška, K.: Rękopisy utworów Chopina. [A. Klodner]	— — — — —	11/5
Kořínek, V.: Metodika hry na husliach pre 5. roč.	— — — — —	20/2
konzervatória [D. Jakubcová]	— — — — —	2/5
Kresánek, J.: Základy hudobného myslenia [J. Albrecht]	— — — — —	10/5
Lacina, O.: Problémy zpěvného hlasu [O. Šimová]	— — — — —	23/2
Voprosy teorii i estetiki muzyki, zv. 12 a 13 [J. Tvrdoň]	— — — — —	
Werfel, F.: Verdi [I. Vajda]	— — — — —	
Zika, P.: Učebnica rytmu pre 1., 2. a 3. ročník	— — — — —	
konzervatória [D. Jakubcová]	— — — — —	

GRAMO

Bach, J. S. — Händel, G. F.: Sonatas for Viola and Cembalo	— — — — —	3/5
[J. Albrecht]	— — — — —	17/5
Beethoven, L. v.: Klavírne sonáty hrá F. Gulda	— — — — —	18/5
[T. Ursínyová]	— — — — —	184/5
Beethoven, L. v.: Septeto Es dur op. 20 [E. Čársku]	— — — — —	
Brahms, J.: Symfónia č. 3 F dur op. 90 [V. Žitná]	— — — — —	
Castellnuovo-Tedesco, M.: Koncert D dur č. 1 op. 99. J. Rodrigo:	— — — — —	
Fantasia para un gentilhombre for gytar a orchester	— — — — —	
[J. Albrecht]	— — — — —	14/5
Concertino Praga '76 [J. Šuhajdová]	— — — — —	8/5
Händel, G. F.: 6 koncertov pre organ a komorný orchester	— — — — —	13/5
op. 4 [V. Čížik]	— — — — —	24/5
Haydn, J.: Zborové scény z oratória Ročné obdobia	— — — — —	3/5
[V. Fedorová]	— — — — —	3/5
Karol Vlach. [A. Gabauer]	— — — — —	
Liszt, F.: Koncert č. 1 Es dur pre klavír a orchester. Koncert č. 2	— — — — —	
A dur pre klavír a orchester [V. Čížik]	— — — — —	
Lully, J. B.: Le triomphe de l'amour. F. Couperin: Pièces en concert.	— — — — —	18/5
La Visionnaire. J. S. Bach: Koncert pre 2 huslí a sláčikový orch.	— — — — —	
d mol, Suita č. 2 h mol [E.Čársku]	— — — — —	
Moyzes, A.: Poetická suita pre husle a klavír, op. 35.	— — — — —	2/5
O Ferenczy: Sonáta pre husle a klavír [J. Šuhajdová]	— — — — —	
Moyzes, A.: Sláčikové kvarteto č. 2 in D op. 66. Malá sonáta	— — — — —	8/5
pre husle a klavír. Musica Istropolitana [V. Žitná]	— — — — —	
Mozart, W. A.: Koncert pre flautu a orch. G dur. Koncert pre hobo	— — — — —	
a orch. C dur. Koncert pre fagot a orch. B dur.	— — — — —	
Koncert pre lesný roh a orch. č. 2 Es dur [V. Adamčiaková]	— — — — —	4/5

Mozart, W. A.: Symfónia B dur, G. F. Telemann: Komorná partita (V. Čížik)	19/5
Mussorgskij, M. P.: Obrázky z výstavy, M. Ravel: Bolero (T. Ursínyová)	17/5
Novák, M.: Reminiscencie pre violončelo a orchester (J. Šuhajdová)	2/5
Očenáš, A.: Concertino pre flautu a sláčikový orchester, Ako padajú hviezdy, cyklus piesní Portréty pre organ (E. Čárska)	18/5
Opus očami kritika (R)	5/4, 9/4, 13/5
Peter Dvorský (I. Vajda)	7/5
Prokofiev ako interpret (G. Dušínský)	16/6
Opus pripravuje (pf)	6/2
Querfort, F.: Koncert pre trúbku, sláčiky a čembalo Es dur, J. N. Molter: Koncert pre trúbku, sláčiky a čembalo D dur č. 2, C. M. Weber: Koncert pre klarinet a orch. f. mol op 78 č. 1 (J. Albrecht)	4/5
Respighi, O.: Antické tance a árie, E. H. Grieg: Suita z Holbergových čiast, E. Elgar: Serenáda e mol (E. Čárska)	14/5
Rýchly a tvorivý čin (D. Kováčová)	15/5
Smetana, B.: Trio g mol pre klavír, husle a violončelo op. 15, O. Fiosman: Sonáta pre husle, violončelo a klavír (J. Šuhajdová)	8/5
Speváci Veľkého divadla v Moskve (—r—)	7/4
Súčasná sovietska hudba (J. Šuhajdová)	8/5
Ursíny, D.: Pevnina detstva (I. Vajda)	20/5

RÓZNE

—á—: Beseda o estetických otázkach	18/5,7
Albrecht, J.: ... a k realizácii dychovéch sonát	5/7
Anketa — Odkaz februára hudobnému umeniu	4/1,7
Benová, J.: Tvorca Petra I.	3/6
Berger, I.: Klavírna tvorba J. N. Hummela	23/8
Bugalová, E.: Z korešpondencie M. Schneidra-Trnavského	13/3
Burghauer, J.: Súborné kritické vydanie Janáčkovho diela	16/1,8
Čurilla, S.: Hrajú skladby slovenských skladateľov	19/2
Duffek, K.: Schubertova hudba v Piešťanoch	18/3
Dušínský, G.: V dome A. N. Skriabina	20/6
Fedorovová, V.: Dve vernisáže	8/4
Gergelyi, O.: Slovenský organár Samuel Wagner	19/7
Hertelendy, P.: Karl Böhm — jeden z nestorov	1/5
Höbling, Q.: Vyznanie	3/3
Jakalová, L.: Chystajú sa do Detvy	14/7
—jki—: O Janáčkovi	7/7
Kasumová, S.: Najstaršia škola ruského baletu (Kf): Stretnutie Hudobnej mládeže ČSR	9/8
Kresák, M.: Inovácia vo výrobe hudobných nástrojov v ČSSR	14/2
Kyselová, N.: Hudba a medicína	24/2
—Ma—: Za hudobnými tradíciami	24/3
—mg—: Výhľady do sezóny	10/7
Mádra, D.: Z hudobnej minulosti Prešova	18/1
Müllerová, L.: Operné štúdio v Bruseli	20/3
Olivierová, C.: Vášeň k lutne	4/6
—ph—: Propagácia skladieb Leoša Janáčka	13/6
Program BHS 1978	9/4
Rychlík, A. J.: Autor prvej českej operety	18/8
Snížková, J.: Výstava „Doba Karla IV. v dejinách národov ČSSR“ a hudobné pamiatky	17/6
Strnadová — Paráková Z.: 15 rokov aktivity	24/8
Stědron, B.: Leoš Janáček o W. A. Mozartovi	24/2
Sulc, M.: Bösendorfer 150-ročný	21/7
Ursínyová, T.: Farebný svet L. Mrázovej	20/6
—uv—: Dedikované Suchoňovi	24/3
—uy—: V Dolnej Krupci otvorili Domov slovenských skladateľov	28/8
Varkondová A.: Živé spomienky na Leoša Janáčka	10/1,8
Zavarský, E.: Niekoľko „bellovských“ drobností	16/2
—ZN—: K oslavám Leoša Janáčka	14/8
Z. N.: Z myšlienok Franka Martina	3/8
	2/8

PODOBIZNE

Albrecht, Ján	19/1
Andrašovan, Tibor	6/4
Antošková, Zuzana	5/5
Arapov, Boris	10/6
Baškurov, Dmitrij	18/5
Bázlik, Miroslav	15/5
Blahušáková, Magdaléna	23/1
Böhm, Karl	1/5
Bukoweczská, Alžbeta	13/2
Caballéová, Monsterrat	15/6
Cikker, Ján	1/1
Cosottová, Fiorenza	15/6
Čabiňák, Mikuláš	19/7
Čárska, Etela	5/5
Čížek, Ľubomír	4/6

Demus, Jörg	18/5
Děpoltová, Eva	15/1
Dianovská — Virsiková, Eva	24/7
Dianovský, Cyril	24/7
Dobiáš, Václav	11/3
Donovalová, Viera	6/3
Dvorský, Peter	14/1
Elen — Kaiser, Jarko	12/7
Fedor, Viliam	4/6
Fischer, Eduard	21/3
Frešo, Tibor	22/3
Ginelli, Ferdinand	13/7
Gluzev, Nikola	22/1
Grocký, Ján	8/2
Havlíková, Klára	13/1
Holoubek, Ladislav	17/3
Hoza, Štefan	13/2
Hummel, Johan Nepomuk	23/3
Chačaturian, Aram	10/4
Chrennikov, Tichon	13/6
Janáček, Leoš	12/3, 15/6, 16/1
Janáček, Zdenko	16/3
Janáčková, Anna	16/2
Janáčková — Dorazilová, Henrietta	16/2
Jilek, František	13/7
Kantor, Štefan	15/7
Karajan, Herbert von	7/6, 10/6
Karin — Knechtsberger, Michal	7/1,3
Kardoš, Dezider	6/1
Kittnarová, Elena	9/1,3
Klimo, Štefan	5/8
Klinda, Ferdinand	9/3, 22/5
Kopčák, Sergej	21/1
Košler, Zdeněk	7/3
Kresánek, Jozef	5/1
Kucharský, Andrej	22/4
Laščiaková, Darina	5/5
Lenková, Mária	12/4, 15/2
Lenský, Ctibor	8/7
Lieskovský, Andrej	24/7
Ligetti, György	19/4
Lively, David	22/4
López — Cobos, Jesús	15/6, 22/4
Lutoslawski, Witold	19/5
Mackerras, Charles	18/6
Malachovský, Ondrej	10/1
Málek, Viktor	12/5
Malovec, Jozef	8/3
Mátl, Ľubomír	19/3
Mayrberger, Karl	21/8
Mendelssohn — Bartholdy, Felix	6/6
Michalko, Ján	11/4
Mintál, Martin	8/2
Morozov, Igor	18/2
Móry, Ján	11/7
Navasardianová, Svetlana	12/6
Nejedlý, Zdeněk	4/8
Nikolajevová, Tatjana	11/4
Nosál, Karol	10/3
Očenáš, Andrej	2/1, 9/3
Oistrach, Igor	20/1
Orfionov, Anatolij	23/7
Pavlovská, Olga	2/2
Pazdera, Jindřich	17/4
Plaskurová, Alžbeta	15/1
Podhoránsky, Jozef	21/4
Procházka, Pavel	13/4
Quilico, Louis	15/6
Režucha, Bystrík	7/8
Rybář, Richard	4/6
Savová, Galina	5/6, 22/3
Schleicher, Ladislav	23/7
Schubert, Franz	18/3
Skriabin, Aleander	20/6
Slovák, Ladislav	4/1
Suchoň, Eugen	17/1, 18/7
Suk, Josef	21/4
Sebanová, Tatjana	21/4
Sestáková — Rozinová, Andrea	11/1
Šimčisko, Viktor	15/1
Šimová, Olga	20/7
Štefko, Ján	5/7
Štúr, Svetozár	18/1
Terry, Clark	11/7
Tiščenko, Boris	10/6
Toperczer, Peter	12/1
Veclová, Gizela	13/8
Vinogradov, Oleg	9/8
Zajko, Jozef	11/7
Zavarský, Ernest	18/7
Zeljenka, Ilja	16/4

II. interpretačná súťaž SSR

(Dokončenie z 1. str.)

Vďaka domácim usporiadateľom (pracovníci stredoslovenskej odbočky SLOV-KONCERTu a PKO) mala súťaž hladký priebeh a počas nej prebehlo aj niekoľko ďalších akcií (návšteva operného predstavenia, otvorenie výstavy Hudba v Banskej Bystrici, koncert Trávnického kvarteta, diskusia poroty so súťažiacimi a pod.).

Jedným z kladov súťaže bolo objavenie nových talentov. Aj keď do finále nezasiahli, vstúpili do nášho povedomia a bude potrebné ich starostlivo sledovať. Spomeňme napr. najmladšieho účastníka 17-ročného huslistu, Košičana Vladimíra Tokára. Chýba mu zatiaľ sústavnejšie pedagogické vedenie. Veríme, že sa jeho talentu dostane všestrannej podpory a že budeme o ňom ešte veľa počuť. Aj Ján Slávik, violončelista z bratislavského konzervatória, má už dnes pomerne vyspelú techniku a bohaté citové zázemie. Prirodzené nadanie spája sa uňho s húževnatou vytrvalosťou, hudobnou inteligenciou a tvo-

rivou fantáziou. V technike i vo výraze má v porovnaní so staršími súťažiacimi rezervy, ale má všetky predpoklady úspešne sa ďalej vyvíjať.

Ak by sme chceli z priebehu súťaže vyvodit' nejaké uzavery, tak v prípade účasti huslistov by veľmi ružové byť nemohli. Buď nemáme priebornejšie a vo svojej príprave vytrvalé typy (a to podčiarkujem), alebo je azda chyba v oblasti slovenskej husľovej pedagogiky? Ukázalo sa však, že ani zahraničné štúdiá nie je dostatočnou náplastou na určitú krízu v tomto odbore. Je však tiež možné, že z účastníkov husľového odboru nevyšiel ani jeden nervový výpätie súťaže.

Viola ako koncertný nástroj je u nás ešte stále populárna. Odzrkadlilo sa to v pomerne nízkej účasti na súťaži. Na ich chválu treba zdôrazniť, že všetci prihlásení sa na súťaž dostavili!

Po niekoľkých rokoch určite stagnácie môžeme s potešením konštatovať, že medzi violončelistami sa objavili tri

veľké a svojrázne talenty. Z nich Jozef Podhoránsky (aspirant Konzervatória v Moskve) je už schopný zahraničnej reprezentácie.

V osobe Ľudovíta Kantu (počuli sme ho naposledy ako absolútneho víťaza Beethovenovej súťaže z Hradca na teplickej prehliadke mladých v roku 1977), ktorého umelecké napredovanie je skutočne rýchle, vyrastá interpretačný typ blízky naturelu D. Šafrana — viac medituujúci, ušľachtilý, kultivovaný, zatiaľ čo Podhoránsky je typom zdravo cítia- ceho hudobníka, sebavedomeho, dravého, zbytočne nešpekulujúceho a bezpro-

stredného. Eva Hrabovská disponuje na ženu úctyhodným intenzívnym tónom; má temperament a primerané technické zázemie.

Táto bilancia je pre nás viac než uspokojivá, už len pre toto konštatovanie mala súťaž zmysel a opodstatnenie.

V. ČÍŽIK

PF '1979

HUDBNÝ ŽIVOT — dvojtyždenník. Vydáva Slovkoncert vo Vydavateľstve OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Vedúci redaktor: PhDr. Zdenko Nováček, CSC., zást. ved. redaktora: PhDr. Terézia Ursínyová, redaktorka Viera Žitná. Redakčná rada: Pavol Bagin, Ľubomír Čížek, prom. hist., Ladislav Dóša, Miloš Jurkovič, Alojz Luknár, prom. ped., Zdenko Mikula, PhDr. Michal Palovčík, MUDr. Gustáv Papp, Miroslav Sulc, Bohumil Trnečka, Bartolomej Urbanec. Adresa redakcie: Gorkého 13/VI., 893 36 Bratislava, telefón: 338234. Administrácia: Vydavateľstvo OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Inzerčné oddelenie: Gorkého 13, 893 36 Bratislava. Tlačia Nitrianske tlačiarne, n. p., 949 01 Nitra. Rozširuje PNS. Objednávky predplatiteľov prijíma PNS — Ústredná expedícia tlače, administrácia odbornej tlače, Gottwaldova nám. 48/IV., 805 10 Bratislava. Objednávky odberateľov v zahraničí prijíma S. VART, úč. spol., Leningradská ul. č. 11/I., 896 26 Bratislava. Cena jedného výtlačku 2,— Kčs. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Indexné číslo: 492 15. Registračné číslo: SÚTI 6/10